

AZ ŐRSÉG ÉS A VENDVIDÉK FŐBB ÉLŐHELYEINEK MOHAVEGETÁCIÓJA ÉS FLÓRÁJA

ÓDOR PÉTER¹ - SZURDOKI ERZSÉBET² - TÓTH ZOLTÁN¹

¹ Eötvös Lóránd Tudományegyetem Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék

² Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára

Nomenklátúra: Virágos növények: SIMON (1992). Májmosmohák: GROLLE (1983). Lombosmohák: CORLEY et al. (1981), CORLEY and CRUNDWELL (1991).

Bevezetés

Az Őrség és a Vendvidék területe hazai bryológusaink kedvelt kutató és látogatóhelye már az 1940-es évek óta. Ezt mutatja pl. az MTM Növénytárának a területre vonatkozó gazdag herbáriumi anyaga (PAPP - RAJ CZY 1996, elsősorban BOROS ÁDÁM, VAJDA LÁSZLÓ és PÓCS TAMÁS gyűjtései) valamint a területre vonatkozó bryológiai publikációk. BOROS ÁDÁM a negyvenes-ötvenes években mohaflorisztikai tárgyú publikációkat közölt a területről (BOROS 1937, 1944, 1964) valamint a magyar mohaflórát és mohavegetációt felölelő könyvében olvashatunk a terület mohavegetációjáról, kiemelve a jellegzetes (elsősorban ritka) fajokat (BOROS 1968). PÓCS TAMÁS és munkatársai cönológiai térképezésük során részletes leírását adják a vendvidéki, valamint a Szőce környéki társulások mohaszintjének (PÓCS et al. 1958, PÓCS et al. 1962, PÓCS 1968). A Vendvidékre vonatkozóan a mohavegetáció leírását, valamint florisztikai adatokat találunk e fejezet szerzőinek cikkében (ÓDOR et al. 1996), ami jelen tanulmánynak is fontos vázát képezi. Az Őrség és a Vendvidék területe azonban bryológiaiilag nem egységesen kutatótt. Viszonylag alaposabb ismereteink vannak a Vendvidékről, de az Őrségben csak néhány botanikailag kiemelt terület (pl. szőcei lápok), illetve a tőzegmoha előfordulások (SZURDOKI 1996, 1997) kutatóttabbak. Jóval felületesebb képet tudunk alkotni az őrségi erdőkről, a nem tőzegmohás lápokról és rétekről. Az Őrség és a Vendvidék területén található lápok moháiról LÁJER (1998a, 1998b) publikált florisztikai és cönológiai adatokat. Az, hogy a hazai mohászok előszeretettel járják e vidéket nem véletlen. A területen a bryológiai kutatások aránya mind vegetációtani, mind természetvédelmi szempontból nagyobb, mint az ország más tájain. Az erdőkben valamint a lápokban és lápréteken a mohák tömegessége és fajkészlete is jelentős, ami sem a tudományos sem a kezelési kérdésekben nem elhanyagolható.

Az Őrség és a Vendvidék erdőinek mohaszintje

A dombhátak savanyú, sekély és kavicsos talaján túlnyomórészt másodlagosan kialakult **acidofil elegyes erdőket** találunk, melyekben nagy borítást érhet el az erdeifenyő. Ezen tápanyagszegény talajú erdők mohaszintje jelentős, helyenként zárt, és leginkább a magashegységek illetve a boreális régió szárazabb erdeire emlékeztet. E gazdag mohaszintű erdők gyakoriak, a Tájvédelmi Körzet számos területén szép állományaikat találjuk, kiemelhető e tekintetben pl. a Szakonyfalui erdőtömb. Ahol a lombos fák aránya nő, a lombavar hatására az acidofil mohák gyakorisága és a mohaszint borítása csökken. Ez a tendencia kelet felé haladva is megfigyelhető. A többé-kevésbé záródott lombkoronájú elegyes acidofil erdők vagy árnyasabb szegélyek tömeges mohái a *Pleurozium schreberi*, *Dicranum polysetum*, *D. scoparium*, *Polytrichum formosum*, *P. juniperinum*, *Hylocomium splendens*, *Leucobryum*

glaucum és *Hypnum cupressiforme*. A vendvidéki száraz erdeifenyvesek egyik jellemző faja a *Dicranum spurium*, ami az ország más tájain igen ritka, e területen számos előfordulásával találkozni. Nyitottabb helyeken, agyag- vagy kavics-kibúvásokon jelenik meg a az országosan ritka *Buxbaumia aphylla*. Jellegzetes (és országosan kiemelkedő) az erdőkben a májmohák nagy száma: a főleg fák tövéénél megjelenő *Bazzania trilobata*, a tülevelű fák kérgén előforduló *Lepidozia reptans*, a nyíren gyakoribb *Ptilidium pulcherrimum*, a talajon megjelenő *Scapania nemorea*. Kifejezetten gyakori a korhadó fákon és talajon egyaránt előforduló *Lophocolea heterophylla*.

Az erdők nedvesebb részein található a *Pseudoscleropodium purum*, *Polytrichum commune* var. *perigonale*, *Sphagnum* fajok (elsősorban *Sphagnum quinquefarium*, *Sph. capillifolium*) és különböző *Plagiomnium* fajok. A **láposodó erdeifenyvesekben** ezek mellett lápréti elemek is megfigyelhetők (pl. *Aulacomnium palustre*, *Rhytidiadelphus squarrosus*, *Sphagnum palustre*), melyek szép állományai található Szakonyfalutól délre.

A száraz dombhátakon az erdeifenyő dominálta erdők koronaszintje sokszor felnyílik, helyenként **nyíres - csarabos fenyérek** alakulnak ki. E nyitott területeken szintén fejlett mohaszintet találunk, ahol nagyobb arányban jelennek meg a szárazságot jobban elviselő, fénykedvelő fajok: *Polytrichum juniperinum*, *P. piliferum*, *Pogonatum aloides*, *Dicranum spurium*, *Dicranella heteromalla*.

A kisebb **erdei vízmosások**, utak nedves, agyagos talaján, ferde letöréseiben igen gazdag mohavegetáció figyelhető meg. E szurdok jellegű területek mikroklímája általában hűvösebb, magas és kiegyenlítettebb páratartalom jellemzi őket, ezért, elsősorban a Vendvidéken, gyakran megtalálhatók a hegyvidéki lucosok mohafajai. Számos országosan ritka májmoha jelenik meg itt, mint a *Calypogeia* fajok (*C. muelleriana*, *C. azurea*, *C. fissa*), *Cephalozia bicuspidata*, *Cephalozia rubella*, *Diplophyllum obtusifolium*, *Blepharostoma trichophyllum*, *Riccardia palmata* és *multifida*, *Scapania nemorea*, *Blasia pumila*. Gyakoriak a *Plagiomnium* és *Plagiothecium* fajok, a *Fissidens taxifolius*, *F. bryoides*, *Pohlia nutans*. Gyakori a hazánkban elsősorban az Őrségben előforduló *Plagiochila asplenioides* is. Több ilyen völgyből előkerült a *Diphyscium foliosum* lombosmoha. E szurdok jellegű területek mohavegetációjuk alapján fokozott védelmet érdemelnek, különösen szép állományaik figyelhetők meg Felsőszölnök környékén (Hármashatár, Brezdin-hegy, Ezüst hegy, Hegyes-hegy szűk vízmosásai), valamint Szakonyfalutól délre a Szakonyfalui-patak és a Grajka-patak völgyére néző vízmosásokban.

A **mezofil lombdők**, elsősorban a bükkösök, mohaszintje jóval gyéresebb a lombos gátló hatása miatt. Mohák a talajon elsősorban ott jelennek meg ahonnan az avar tartósan hiányzik, mint a fák töve vagy az erdei utak. Itt főleg a *Hypnum cupressiforme*, *Polytrichum formosum*, *Dicranella heteromalla*, *Atrichum undulatum*, *Brachythecium velutinum* és *Plagiothecium* fajok fordulnak elő.

A fényben szegény, fiatal és **telepített lucosok** aljnövényzete és mohaszintje rendkívül gyér.

A különböző **erdei utak** (bár ezek is másodlagos élőhelyek) bryológiai szempontból gyakran igen értékes területek. A nedves erdei utak részüiben a vízmosások moháit, míg tocsogós aljukban a patakmenti ill. lápréti mohafajokat találjuk. Szárazabb utak agyag és kavicskibúvásain a fenyérek, száraz erdeifenyvesek mohái jelennek meg.

Az Őrség és a Vendvidék erdeinek mohavegetációjára három **erdőszerkezeti sajátásnak** van jelentős hatása: (1) a tülevelű fák jelenléte, (2) az elegyesség, (3) a korhadó fák jelenléte. (1) A tülevelű fák illetve a tülevelű avar az, ami egyáltalán lehetővé teszi többé kevésbé zárt mohaszőnyeg kifejlődését a talajon. Erre lombos fák dominálta erdőkben nincs lehetőség. (2) A mohaökológusok már régóta felismerték, hogy a kéreglakó mohák preferenciát mutatnak a különböző fajok illetve kéregtípusok között (SMITH 1982). Ez jól megfigyelhető az őrségi elegyes erdőkben is, ahol a különböző fajok kéreglakó mohagyepjei eltérő összetételűek. Főleg a tölgyeken találjuk az *Ulota* és *Orthotrichum* fajokat, szintén lombos fákhöz kötődik a

Frullania dilatata és a *Radula complanata*, főleg nyíren gyakran találjuk a *Ptilidium pulcherrimumot*, a elsősorban fenyőkön jelenik meg a *Lepidozia reptans* és a *Dicranum montanum*. Természetesen az egyes fajok preferenciáit nem lehet pusztán terepi tapasztalatok alapján megállapítani (ez csak hipotézisek felállításához elegendő), az azonban nyilvánvaló, hogy az elegyesség nagymértékben növeli az epifiton mohavegetáció diverzitását. (3) Számos mohafaj kötődik (jónéhány obligát módon) a korhadó fákhöz. Ezek közül a területen leggyakoribb a *Lophocolea heterophylla*, *Brachythecium rutabulum*, *B. salebrosum*, *B. velutinum*, *Amblystegium serpens* és a *Rhizomnium punctatum*. Számos a területen (és országosan is) ritka moha jelenik meg rajtuk, mint a *Nowellia curvifolia*, *Riccardia palmata*, *Blepharostoma trichophyllum*, *Herzogiella seligeri* és a *Tetraxis pellucida*. A terület részben klímatis, részben földrajzi okok miatt (Alpok közelsége) alkalmas arra, hogy a megjelenő korhadó fákon igen fajgazdag (és értékes fajokban gazdag) mohavegetáció alakuljon ki. Ezt jelzi, hogy még zonális körülmények között is (pl. szalafői őserdő) gyakorivá válhat a *Nowellia curvifolia*, megjelenhet a *Riccardia palmata*, amelyek hazánkban máshol főleg északi kitétségű hegyvidéki szurdokokban fordulnak elő. Mind az elegyesség, mind a korhadó fák mohavegetációra gyakorolt hatását jól mutatja a szalafői őserdő, amely mint zonális erdő elsősorban ebben tér el a környező intenzívebb gazdálkodás alatt álló állományoktól. Mind epixyl (korhadéklakó) mind epifiton mohák szempontjából e terület egy kicsiny biodiverzitási centrumként fogható fel, így továbbra is szigorúan védendő. Jól jelzi továbbá, hogy az acidofil erdőkben az erdőgazdálkodás során törekedni kell az elegyes állapotok fenntartására (pl. pionír fafajok jelenléte), valamint a korhadó faanyag biztosítására, mert a mohavegetáció szempontjából az Őrség és a Vendvidék területén ezek nagyobb mértékű gazdagodást eredményezhetnek a mohavegetációban, mint az ország más részein.

Tőzegmohák az Őrség és a Vendvidék acidofil erdeiben

Hazánkban savanyú erdei talajon ritkán jelenik meg tőzegmoha párna, mivel ehhez a savanyú aljzaton kívül megfelelően nedves, hűvös és párás mikroklíma szükséges. A legjellemzőbb erdei *Sphagnum* előfordulások főleg Nyugat-Magyarországon és a Zempléni hegységben található. Ezeket a párnákat elsősorban a *S. capillifolium*, *S. rubelleum*, *S. quinquefarium* és *S. russowii* alkotja. A nedvesebb útrézsűkben, utakon és vízátfolyásos helyeken is megjelenhetnek tőzegmohák, szintén savanyú erdei talajon. Ezeket a gyepeket általában más fajok alkotják, pl. *S. palustre*, *S. girghensohnii*, *S. obtusum*, *S. compactum*. Ilyen előfordulások a Vendvidéken, az Őrségben, a Kőszegi-hegységben, a Tarnavidéken és a Zempléni-hegységben is megtalálhatók.

A Vendvidéken a savanyú talajú erdőkben, főleg az elegyes erdeifenyvesekben, gyakoribb a *S. capillifolium* és a *S. quinquefarium*, ritkábban fordul elő a *S. rubellum* (új a területre) és a *S. russowii*. A nedvesebb erdei utakról a *S. palustre* és *S. subsecundum* került elő, amelyek közül a *S. palustre*-t korábban nem jelezték az erdőkből. A Szakonyfalui erdőtömb láposdó erdeifenyveseiből leírt *S. compactum* és *S. denticulatum* (Pócs et al. 1962) az elmúlt években nem került elő. Az Őrségben a savanyú erdők talaján *S. capillifolium*, *S. quinquefarium* és helyenként *S. angustifolium* él. Ez utóbbi faj erdei megjelenése hazai viszonylatban szokatlan. Használaton kívüli erdei utakon, árkokban a *S. girghensohnii* és a *S. subsecundum* jelenik meg. Ezek az erdei tőzegmoha párnák változatos nagyságúak (0,25-3 m²) lehetnek. Az egymás mellett megjelenő foltok mérete gyakran eltérő, és előfordul, hogy más fajokból állnak. A kompakt párnákat alkotó tőzegmoha egyedek nagysága 1-8 cm között változik. A nedvesebb élőhelyeken általában nagyobb kiterjedésűek és nem kompaktak a gyepek, megjelenésük nem párnaszerű. Itt az egyes egyedek gyakran 10 cm-nél is hosszabbak.

Az erdei tőzegmoha foltok dinamikai sajátosságai nem ismertek. Az utóbbi években nedvesebb helyekről előkerült *Sphagnum* fajok egy része feltehetően új megtelepedés (pl. az Őrségre új *S. girgensohnii* előfordulása).

A patakpartok mohagyepjei

A völgyekben kanyargó patakmedrek körül keskeny sávban igen fajgazdag mohaszintet figyelhetünk meg. Ennek uralkodó fajai a *Rhizomnium punctatum*, *Plagiothecium* fajok, *Pellia endiviifolia*, *Plagiomnium undulatum*, *P. elatum* és *Conocephalum conicum*. Megjelennek más kevésbé gyakori fajok is: *Mnium hornum*, *Calypogeia fissa*, *Trichocolea tomentella*, *Fissidens bryoides*, *Plagiochila asplenoides*, *Rhodobryum roseum* és *Blasia pusilla*. Néhány patakban (Grajka-patak, Zsida-patak, Zala) megtalálható az országban ritka *Fontinalis antipyretica* is. A különböző fajok többnyire a pataktól való távolságtól függően övekben helyezkednek el. E mohaközösségeket az Őrség és a Vendvidék területén az alábbi patakok őrizték meg a legjellegzetesebb formában: Grajka patak, Szakonyfalui-patak, Lugos-patak. A ki-egyenlített, páras mikroklíma miatt a fák (éger, juharok) kérgén a lejtőkhöz-dombtetőkhöz képest nagyobb tömegben jelennek meg az epifiton mohák (*Frullania dilatata*, *Radula complanata*, *Ortotrichum* és *Ulota* fajok).

A láprétek lápok és fűzlápokmohái

A patakok völgyeiben található **lápréteken** a mohaszint jelentős és meghatározó, a nedvesebb helyeken szinte összefüggő mohaszőnyeget alkotnak a hajtásos növények között. Tömegesen jelenik meg az *Aulacomnium palustre*, *Calliergonella cuspidata*, *Calliergon cordifolium*, *Plagiomnium undulatum*, *P. elatum*, *Pleurozium schreberi*, gyakori a *Climacium dendroides*, *Plagiothecium spp.*, *Pseudoscleropodium purum* valamint a szivárgásos helyeken a *Pellia endiviifolia*. Ritkábban, kisebb mennyiségben fordul elő a *Warnstorfia exannulata*, *Dicranum bonjeanii* és a *Mnium hornum*. Kiemelendő faja a lápréteknek a *Hamatocaulis vernicosus* is, melyet az irodalmi adatok számos helyről említenek és tömeges fajként tartanak nyilván (PÓCS et al. 1958). Az elmúlt időszakban, a többszöri keresés ellenére, nem került elő. Mivel európai vörös könyves (ECCB 1995), valamint Bern konvenció faja, az eljövendő kutatások során kitüntetett figyelművel kell keresni, és az esetleges újabb előfordulásai fokozott védelemre javasoltak. A terület láprétejeinek jellegzetes és nem ritka, helyenként tömeges mohái a tőzegmohák. Habár az Őrség területén is számos lápréti *Sphagnum* előfordulás ismert, igazi bőségben a Vendvidéken találkozhatunk velük. A Grajka völgyben a 9-10 ismert nagyobb kiterjedésű *Sphagnum* folt mellett a láprétek bizonyos szakaszain szinte mindenhol találhatunk szálanként tőzegmohákat. A Vendvidéki láprétek legnedvesebb helyeinek (források, mélyebb részek) *Sphagnum* fajai a *S. subsecundum* mellett a *S. angustifolium*, *S. flexuosum*, *S. obtusum* és kisebb mennyiségben a *S. fallax*. A mohaszintben a tőzegmohák dominálnak (borításuk 50% feletti). Ugyanezek a fajok olyan lápréti foltokat is alkothatnak, melyek kevésbé nedvesek és a tőzegmohák összborítása jóval alacsonyabb (kb 25%). Elképzelhető hogy ezek a nedvesebb típus degradált alakjai, melyek a talajvízszint süllyedése és a csapadéokban szegényebb évek miatt alakultak ki (SZURDOKI 1995, SZURDOKI 1996).

A Vendvidék magasabb fekvésű láprétejein, valamint az Őrségben, a gyakoribb *S. subsecundum* mellett a *S. contortum* és a *S. platyphyllum* jelenik meg. Ezek az állományok kevésbé nedvesek, némelyikük kora tavasszal vízzel borított, ami azonban nyár elejére eltűnik, és a hajtásos növények borítása is magasabb (SZURDOKI 1995, SZURDOKI 1996).

Az Őrség területén a Szőce-patak völgyében elhelyezkedő láprétek mohaszintje mind tömegessége, mind fajgazdagsága miatt fokozott védelmet és továbbra is rendszeres természetvédelmi kezelést igényel. Számos ritka lápi-lápréti moha jelentős populációját őrzi a

terület (pl. *Dicranum bonjeani*, *Chiloscyphus pallescens*, *Sphagnum* fajok). A völgyrendszer táji léptékben különböző típusú nedves habitatokban rendkívül gazdag: rétegforrások, forráslápok, magassásos láprétek, iszaptársulások, fűzlápok, patakok, ligeterdők stb. mozaikjából áll. A terület magas habitat diverzitása számos különböző ökológiai igényű faj megjelenését és túlélését teszi lehetővé (hasonlóan a szalafői őserdőről írottakhoz). Az ötvenes években jellemző viszonyokhoz képest (PÓCS et al. 1958) azonban több jel a degradációra utal. Önálló társulások tűntek el ill. alakultak át (pl. *Rhynchosporetum albae*). Egyes mohafajokat ma már nem találunk (pl. *Hamatocaulis vernicosus*, *Bryum schleicheri*), mások populációi jelentős mértékben lecsökkentek.

A nagyobb kiterjedésű, lefolyástalan vagy pangóvízű **lápok** az Őrségre jellemzőek, melyek között néhány úszóláp is található. E lápok mohaszintje gazdag, alapvetően a láprétekéhez hasonló fajokat tartalmaz. Jellemző fajok a nedvesebb helyeken a *Polytrichum commune*, *Calliergonella cuspidata*, *Calliergon cordifolium* és az *Aulacomnium palustre*, míg a kevésbé nedves helyeken a *Plagiomnium*, *Plagiothecium* fajoknak valamint a *Rhytidiadelphus squarrosus*-nak nő meg a dominanciája. A lápokot körülvevő nedves elegyes erdők mohaszinjében keverednek a lápi-lápréti és az acidofil elegyes erdők nedvességkedvelő elemei (*Pseudoscleropodium purum*, *Leucobryum glaucum*, *Hylocomium splendens*). A tőzegmoha fajokat tekintve már nagyobb az eltérés a láprétektől. A lápréteken is előforduló *Sphagnum subsecundum*, *S. contortum*, *S. platyphyllum*, *S. fallax*, *S. flexuosum* és *S. angustifolium* mellett *S. palustre*, *S. fimbriatum* és *S. squarrosum* is él a lápokban. Egyes lápokban kevesebb (farkasfai úszóláp: 2), másokban több (Ördög tó: 4, Kacsás-tó: 5) tőzegmoha faj jelenik meg. Egyedül a Fekete-tóban található az Őrség és a Vendvidék területén a hazánkban ritka *Polytrichum strictum*.

A **fűzlápokban** szintén gyakoriak a tőzegmohák. A láprétekre jellemző fajok mellett ezek szegélyében is megjelennek az acidofil elegyes erdők nedvesség igényes mohái. A *Sphagnum* fajok közül a *S. palustre*, *S. squarrosum* és *S. angustifolium* a jellemző. A fűzek tövében számos mohafaj (*Amblystegium riparium*, *Brachythecium rutabulum*, *Calliergonella cuspidata*, *Plagiothecium* és *Plagiomnium* fajok) kiterjedt gyepeket alkot.

Florisztikai adatok

A szerzők a főbb mohacsoportokon belül abc-sorrendben tárgyalják a fajokat. A fajnév után a növény Őrség és a Vendvidék-ra vonatkozó élőhelyét, ökológiai igényeit, tömegességét jellemzik, valamint egyes esetekben kitekintenek a fajok magyarországi ill. európai gyakoriságára, sajátságaira. Külön kiemelik a természetvédelmi szempontból fontos (ritka, a területre jellegzetes, indikátor értékű) fajokat. A lelőhelyek felsorolásánál az alábbi források adatait külön bekezdésekben adják meg: a szerzők Vendvidékre vonatkozó publikált adatai (ÓDOR et al. 1996), a szerzők Őrségre (Vendvidék területe nélkül) vonatkozó publikált adatai (ÓDOR 1995, SZURDOKI 1996), a szerzők nem publikált adatai (unpubl.), hazánkban az utóbbi években megjelent publikációk (LÁJER 1998a, 1998b), az MTM Növénytára (BP) mohagyűjteményének Őrség és a Vendvidék-ra vonatkozó adatai (PAPP-RAJCSY 1996), valamint BOROS (1927) által összegyűjtött munkássága előtti herbáriumi és irodalmi adatok. A szerzők adatai községhatárt és a földrajzi nevet, helyenként zárójelben az erdőrészt kódját tartalmazzák. A földrajzi nevek az 1993-ban kiadott 1:50.000-es léptékű turistatérkép, az 1962-ben kiadott 1:10.000-es léptékű katonai térkép, valamint az erdészeti üzemtervi térkép alapján visszakereshetők. A herbáriumi adatok 23 gyűjtő adatait tartalmazzák, a kapszulák legnagyobb része (több mint 90 %-a) BOROS ÁDÁM, VAJDA LÁSZLÓ, valamint PÓCS TAMÁS - GELENCSÉR ILONA gyűjtése, elsősorban a negyvenes-ötvenes évekből. A herbáriumi adatok pontosságának a kapszulák információja szab határt, általában földrajzi név, helyenként csak

községhatár van feltüntetve. A PAPP-RAJCY (1996) cikk az adatokat részletesen közli (gyűjtő, gyűjtési év, élőhely stb.), e tanulmányban csak a földrajzi hely jelenik meg.

A florisztikai eredmények összefoglalása

Az Őrség és a Vendvidék területéről jelenleg 221 mohafaj előfordulásáról vannak adataink (1. táblázat).

	régi	új	régi-új	összesen
<i>összes moha</i>	87	14	120	221
<i>Anthocerotae</i>	2	0	0	2
<i>Hepaticae</i>	22	3	31	56
<i>Sphagnum</i>	2	4	14	20
<i>Musci (excl. Sphagnum)</i>	61	7	75	143

1. táblázat. Az Őrség és a Vendvidék területén előforduló mohafajok száma, az elkülönített főbb moha-csoportok szerint elválasztva. "rég": az MTM herbáriumában (PAPP-RAJCY 1996), valamint a korábbi irodalmakban (BOROS 1968, ORBÁN-VAJDA 1981) előforduló, de a szerzők által meg nem talált fajok; "új": csak az utóbbi években előkerült fajok; "rég-új": régebben és az utóbbi időkben egyaránt előkerült fajok.

Az utóbbi években számos faj nem került elő. Ennek egyik legfontosabb oka az, hogy a szerzők által folytatott bryológiai kutatások elsősorban a Vendvidékre koncentráltak, valamint nem az Őrség és a Vendvidék szisztematikus mohaflorisztikai feltárása volt a céljuk. Számos faj azonban az ötvenes években is igen ritka volt, csak egy-egy példányát találták meg, ezek újbóli felbukkanása nagyon esetleges. Néhány fajról azonban tudható, hogy eltűnésük ill. megritkulásuk élőhelyük megszűnésével, degradációjával függ össze (pl. *Hamatocaulis vernicosus*). Az Őrség és a Vendvidék területén egy a Bern Konvenció szerint veszélyeztetett (*Hamatocaulis vernicosus*) él (vagy élt). A mohákra vonatkozó európai vörös könyvben (ECCB 1995) két faj szerepel (*Hamatocaulis vernicosus*, *Scapania parviflora*). A magyar Vörös Könyv alapján (RAJCY 1989) egy közvetlenül (*Sphagnum rubellum*), egy aktuálisan (*Sphagnum girgensohnii*) és négy potenciálisan (*Eurhynchium hians*, *Sphagnum centrale*, *S. russowii*, *Scapania parviflora*) veszélyeztetett faj előfordulásáról vannak adataink. Az utóbbi években az alábbi fajok kerültek elő: *Conocephalum conicum*, *Diplophyllum obtusifolium*, *Riccia fluitans*, *Sphagnum rubellum*, *Sph. girgensohnii*, *Sph. cuspidatum*, *Sph. angustifolium*, *Amblystegium humile*, *Bryum argenteum*, *Leucodon sciuroides*, *Plagiomnium rostratum*, *Plagiothecium piliferum*, *Pseudoephemerum nitidum*, *Tortella intermedia*. Ezek egy része az országban közönséges (*Bryum argenteum*, *Leucodon sciuroides*), de vannak közöttük igazi ritkaságok is (pl. *Diplophyllum obtusifolium*, *Plagiothecium piliferum*, *Sphagnum girgensohnii*). A klíma és az Alpok közelsége miatt, főleg a Vendvidék területén, számos montán és alpesi elem jelenik meg (pl. *Riccardia palmata*, *R. multifida*, *Nowellia curvifolia*, *Blepharostoma trichophyllum*, *Blasia pusilla*, *Bazzania trilobata*). A terület további sajátossága, hogy a mohák számára fontos aljzatok aránya kisebb, mint az ország más területein. A sziklák szinte teljesen hiányoznak, ezért számos rupikol faj tömegessége nagyon kicsi (illetve az országos viszonyokhoz képest jóval kisebb), többnyire agyag vagy kavicskibúvásokon jelennek meg (pl. *Cynodontium polycarpon*, *Lejeunea cavifolia*, *Bartramia pomiformis*, *Isothecium alopecuroides*). A mészkedvelő fajok előfordulása (*Ctenidium molluscum*, *Grimmia pulvinata*) szintén esetleges.

ANTHOCEROTAE

Anthoceros agrestis PATON

Iszaptársulások, nedves szántók nagyon ritka növénye, előfordulásai feltehetően megfogyatkoztak a bakhátas szántási mód visszaszorulása miatt. Országosan is ritka.

Szóce: Kovácsszer, Felsőszölnök, Szalafő (PAPP-RAJCY 1996).

Phaeoceros laevis (L.) PROSK.

Mint az *Anthoceros agrestis*.

Szóce: Kovácsszer, Alsószölnök: Cselin-patak, Viszák, Kondorfa, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

HEPATICAE

Aneura pinguis (L.) DUM.

Iszaptársulásokban, nedves ásványi talajon él, ritka.

Felsőszölnök, Alsószölnök: Cselin-patak, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Bazzania trilobata LINDB.

Nyitott erdeifenyvesek, idősebb lucosok növénye, talajon, gyakran fák tövében figyelhető meg, gyakori, de nem tömeges. Országosan sokkal ritkább, leggyakrabban hegyvidéki szurdokvölgyekben él.

Szakonyfalu (120A, 124A), Kétvölgy (70A), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye (unpubl.).

Szóce: Csonka-erdő, Szóce: Sólik-tó, Alsószölnök: Cselin-patak, Felsőszölnök: Lujza-hegy, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Felsőmarác: Himfa (PAPP-RAJCY 1996).

Blasia pusilla L.

Nedves erdei utak agyagos talaján és patakmedrekben fordul elő, ritka.

Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út, Szakonyfalu (15A) (ÓDOR et al. 1996).

Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F) (unpubl.).

Felsőszölnök: Hármashatár, Alsószölnök: Grajka-völgy, Zsida: Zsidai-patak, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Blepharostoma trichophyllum (L.) DUM.

Korhadó fán vagy nedves erdők, erdei utak agyagos talaján él, ritka.

Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út (ÓDOR et al. 1996).

Felsőszölnök: Stroski-vrh, Felsőszölnök: Túrke-major, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Kondorfa: Sásos, Viszák: Szentjakabi-patak, Alsószölnök, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Calypogeia azurea STOTLER & KOTZ. (SYN.: *C. trichomanis* (L.) emend K. MÜLL.)

Nedvesebb erdők talaján, vízmosásokban figyelhető meg, nem gyakori. Országosan ritkább.

Szakonyfalu (120A, 26Ny) (ÓDOR et al. 1996).

Szóce: Szócei-patak völgye (unpubl.).

Szóce: Szóce-patak, Alsószölnök: Cselin-patak, Alsószölnök: Götz-major, Alsószölnök: Grajka-völgy, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Calypogeia fissa* (L.) RADDI.**

Patakmederben, nedves erdők agyagos talaján él, ritka.

Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D), Szakonyfalu: Szakonyfalui-patak völgye, Szakonyfalui erdőtömb, Kétvölgy: Grajka-patak völgye, Zsida: Zsida-patak völgye a község alatt (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Szalafő: Felsőszér, Alsószölnök: Grajka-völgy, Alsószölnök: Cselin-patak, Felsőszölnök: Holzmann-hegy, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Alsó-völgy, Ispánk: Fekete-fenyves, Szaknyér: Szentjakabi-patak, Kondorfa: Bakony-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Calypogeia muelleriana* (SCHIFFN.) K. MÜLL.**

Nedvesebb erdők talaján, vízmosásokban figyelhető meg, nem gyakori. Országosan ritkább. Sokszor alkot közös gyept a *Cephalozia bicuspidata*-val. Elkülönítése a *Calypogeia azurea*-tól nem egyértelmű.

Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A), Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza, Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út, Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A) melletti erdő (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő (1B) (ÓDOR 1995)

Szőce: Szőcei-patak völgye (unpubl.).

Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Cephalozia bicuspidata* (L.) DUM.**

Nedves erdők talaján él, nem gyakori. Gyakran alkot közös gyept különböző mohákkal (*Calypogeia*, *Riccardia* fajok).

Apátistvánfalva: Zúg (30B), Szakonyfalu (26Ny), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő (1B), Orfaltól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Kondorfa: fokozottan védett bükkös, Kondorfától DK-re (9H), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út (unpubl.).

Szőce: Csonka-erdő, Alsószölnök: Cselin-patak Alsószölnök: Götz-major, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Szakonyfalu, Csörötnek: Lipan-hegy, Farkasfa: Nagy-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

***Cephalozia divaricata* (SM.) SCHIFFN.**

Sovány, kilúgozott erdei talajon, esetleg fák tövében vagy sziklákon él, ritka.

Óriszentpéter: Cserta-erdő, Órimagyarósd: Nyirdomb, Alsószölnök: Cselin-patak, Alsószölnök: Grajka-völgy, Szakonyfalu, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonkás-erdő, Viszák (PAPP-RAJCY 1996).

***Cephalozia hampeana* (NEES.) SCHIFFN.**

Élőhelye mint *Cephalozia rubella*, de ritkább. Elkülönítésük nem egyértelmű.

Szalafő (1B) (ÓDOR 1995).

Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Alsó-völgy Alsószölnök: Götz-major (PAPP-RAJCY 1996).

***Cephalozia rubella* (NEES.) WARNST.**

Erdeifenyvesekben és lucosok agyagos talaján él, gyakori. Legtöbbször más mohák gyépeibe (pl. *Dicranella heteromalla*) keveredik..

Apátistvánfalva: Zúg (46B), Apátistvánfalva (46A), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Szakonyfalu (120A, 124A), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D), Szalafő (1B), Orfalu (10E), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Kovácsszer, Szőce: Sólik-tó, Kondorfa: Ispán-völgy, Ispánk: Fekete-fenyves, Alsószölnök: Grajka-völgy, Alsószölnök: Götz-major, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

Chiloscyphus pallescens (EHR. ex HOFFM.) DUM.

Nedves, agyagos erdei talajon, vízmosásokban fordul elő, ritka.

Szőce: Szőcei-patak völgye (unpubl.).

Szőce: Szőce-patak, Kondorfa: Ispán-völgy, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Alsószölnök: Cselin-patak, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Szalafő: Felsőszér (PAPP-RAJ CZY 1996).

Chiloscyphus polyanthos (L.) CORDA in Opiz corr. DUM.

Források, erdei patakok mentén nedves kavicsos talajon él, ritka.

Zsida: Zsida patak-völgye, Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ága, Kétvölgytől Ny-ra (108A), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).

Bajánsénye: Bajánházai-völgy, Rábagyarmat: Nagy-hegy, Órimagyarósd: Nyirdomb, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Szőce-patak, Kétvölgy: Grajka-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Conocephalum conicum (L.) UNDERW.

Erdei patakmedrek agyagos szegélyén él, gyakori.

Szakonyfalu: Szakonyfalui-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).

Szakonyfalui- és Grajka-patak vízrendszerében gyakori, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye (unpubl.).

Diplophyllum albicans (L.) DUM.

Savanyú erdei talajon él, nagyon ritka.

Szakonyfalu (PAPP-RAJ CZY 1996).

Diplophyllum obtusifolium (HOOK.) DUM.

Bükkkegyes erdeifenyvessel borított vízmosásban él. Nagyon ritka, a Vendvidékre nézve új adat

Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D) (ÓDOR et al. 1996).

Fossombronia pusilla (L.) NEES

Nedves agyagtalajon él, nagyon ritka.

Felsőszölnök (PAPP-RAJ CZY 1996).

Fossombronia wondraczekii (CORDA) LINDB.

Nedves agyagtalajon él, ritka.

Szalafő: Fekete-tó, Órimagyarósd: Nyirdomb, Viszák, Rábatótfalu: Zsidai-patak, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Kovácsszer, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Frullania dilatata (L.) DUM.

Gyertyános-tölgyesekben, bükkösökben fakérgen (bükk, gyertyán) él, gyakran a fák felső szárazabb részein található, gyakori.

Szakonyfalu (120A), Szakonyfalu: Szakonyfalui-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).
Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D) (ÓDOR 1995).
Szalafő: Pityerszer skanzen, Szalafő: Óserdő (unpubl.).
Alsószőlő: Cselin-patak, Felsőszőlő: Dugosz-erdő, Felsőszőlő: Stroski-vrh, Zsida:
Zsidai-patak, Farkasfa: Nagy-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

Jamesoniella autumnalis (DC.) STEPH.
Nagyon ritka, egyetlen adata erdőtalajról származik.
Szakonyfalu (PAPP-RAJCY 1996).

Jungermannia gracillima SM.
Kavicsos-agyagos erdei talajon, úton, vízmosásban, patakok mentén él, nem gyakori.
Felsőszőlő: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszőlő: Hegyes-hegy (63. számú határkö)
(ÓDOR et al. 1996).
Szőce mellett, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Kondorfától DK-re (9H) (unpubl.).
Kétvölgy: Grajka-patak, Farkasfa: Nagy-erdő, Rábagyarmat: Nagy-hegy, Alsószőlő,
Őrimagyarósd: Nyírdomb, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Szőce-patak,
Daraboshegy: Csonkás-erdő, Felsőjánosfa, Kéthely, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy

Jungermannia hyalina LYELL
Beerdősült helyek nyirkos agyagos talaján él, ritka.
Viszák: Szentjakabi-patak, Felsőszőlő: Stroski-vrh, Felsőjánosfa: Herceg-domb,
Alsószőlő: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Jungermannia leiantha GROLLE
Beerdősült helyek nyirkos agyagos talaján fordult elő, ritka.
Alsószőlő: Cselin-patak, Szalafő: Felsőszér (PAPP-RAJCY 1996).

Jungermannia subulata EVANS
Beerdősült helyek nyirkos agyagos talaján fordult elő, ritka.
Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Lejeunea cavifolia (Ehrh.) LINDB. emend. BUCH
Az országban árnyas szurdokok szilikátszilikáin fordul elő, egyetlen vendvidéki adata erdőből
származik.
Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Lepidozia reptans DUM.
Idősebb lucosok jellegzetes növénye, erdeifenyvesekben is megtalálható, legtöbbször élő vagy
korhadó fatörzsön, nem gyakori. Országosan ritkább.
Kétvölgy (70A), Szakonyfalu (120A, 124A), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Felsőszőlő:
Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al.
1996).
Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).
Felsőszőlő: Ezüst-hegy, Felsőszőlő: Hármashatárhoz vezető út (unpubl.)
Szakonyfalu: Grajka-völgy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Felsőszőlő: Stroski-vrh,
Alsószőlő: Cselin-patak, Szőce: Sólík-tó, Viszák: Szentjakabi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Lophocolea bidentata (L.) Dum.
Nedves erdőszeleken, kaszálóréteken, gyepekben vagy mohák között él, nem gyakori.

Szakonyfalu (15A) (ÓDOR et al. 1996).

Szakonyfalu, Kondorfa: Sásos, Kondorfa: Bakony-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonka-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő Farkasfa: Nagy-erdő, Szaknyér: Szentjakabi-patak, Rábagyarmat: Nagy-hegy, Csákánydoroszló: Tó-rét, Zsida: Zsidai-patak. Felsőszölnök, Alsószölnök: Cselin-patak, Alsószölnök: Götz-major, Kéthely (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Lophocolea heterophylla* (SCHRAD.) DUM.**

Árnyas erdőkben tömeges, elsősorban korhadó fán és fatönkөн él, de talajon és élő fán is megtalálható.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva (13B, 61B), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Szakonyfalusi erdőtomb (17A és 16C között, 20B), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A, 121A), Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es, 58-as, 63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Farkasfa (269D), Orfalu (10E, 33A), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Szőce, Margitmajor: Csonka-erdő, Orfalutól K-re: Cvikli-erdő, Grajka-patak völgye, Viszák: Kacsás-tó (1TN), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Óserdő, Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út, Kondorfától K-re (unpubl.).

Gödörháza: Nagyréti-völgy, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Margit-major, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Kondorfa: Bakony-erdő, Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Lophocolea minor* NEES**

Egyetlen adata túlevelű erdőből származik.

Gödörháza: Nagy-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Lophozia bicrenata* (SCHMID.) DUM.**

Kilúgzott árnyékos erdei talajon fordul elő, nagyon ritka.

Permise: Katalin-hegy, Alsószölnök: Cselin-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Lophozia excisa* (DICKS.) DUM.**

Kilúgzott árnyékos erdei talajon, nagyon ritka.

Felsőszölnök: Dugosz-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Marchantia polymorpha* L.**

Másodlagos, bolygatott helyeken jelenik meg, ritka.

Óriszentpéter: központ, Szőce: focipálya (unpubl.)

Szőce: Szőce-patak, Szőce (PAPP-RAJ CZY 1996).

Nádasd (BOROS 1927).

***Metzgeria conjugata* LINDB.**

Források és patakok mentén jelenik meg, ritka.

Alsószölnök: Cselin-patak, Alsószölnök: Grajka-völgy, Alsószölnök: Götz-major, Felsőszölnök, Felsőjánosfa: Herceg-domb, Ivánc: Rába, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Metzgeria furcata* (L.) DUM.**

Lombosfák törzsén fordul elő, ritka.

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Alsószölnök (PAPP-RAJCZY 1996).

***Nowellia curvifolia* (DICKS.) MITT.**

Lucosok és elegyes erdők obligát korhadéklakó faja, nagyon ritka.

Felsőszölnök: Hármashatár (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Felsőszölnök, Szakonyfalu, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Pellia endiviifolia* (DICKS.) DUM.**

Patak medrek agyagos talaján, forrásoknál élő gyakori faj.

Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A, 120A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D), Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza (ÓDOR et al. 1996).

Szöce: Szöcei-patak völgye, Kondorfa: fokozottan védett bükkös, Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye (unpubl.).

Szöce: Szöce-patak, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Plagiochila asplenioides* (L. emend TAYL.) DUM.**

Patakok, források közelében, árnyas erdőtalajon található, nem gyakori. Az országban csak a Vendvidéken és az Őrségben fordul elő. A *Plagiochila porelloides*-től csak kvantitatív bélyegeken különbözik, a két fajt csak a közelmúltban választották külön.

Felsőszölnök: Szabó-völgy eleje, Halál-völgy eleje, Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út, Alsószölnök: temető melletti forrás, Szalafő (ÓDOR et al. 1996).

Felsőszölnök: Hármashatár, Felsőszölnök: Dugos-erdő, Alsószölnök: Götz-major, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Plagiochila porelloides* (TORREY. ex NEES.) LINDENB.**

Élőhelye hasonló a *P. asplenioides*-hez, nem gyakori. Korábbi adatai azért hiányozhatnak, mert a két *Plagiochila* fajt csak az utóbbi években választották szét faji szinten.

Kétvölgy: forrás, Grajka-patak K-i ágában az összefolyás közelében (ÓDOR et al. 1996).

Nagyrákostól É-ra vízmosások (unpubl.).

***Porella platyphylla* (L.) PFEIFF.**

Árnyas helyeken, lombosfák kérgén jelenik meg, ritka. Országosan sokkal gyakoribb.

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Szöce: Szöce-patak, Felsőszölnök: Stroski-vrh (PAPP-RAJCZY 1996).

***Ptilidium pulcherrimum* (G. WEBB.) VAINIO**

Elegyes erdeifenyvesek növénye, elsősorban élő fák kérgén (erdeifenyő, közönsges nyír) található, nem gyakori. Országosan ritkább.

Szakonyfalu (120A, 124A) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő (1B), Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Szöce, Margitmajor: Csonka-erdő, Felsőszölnök: Halál-völgy, Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Órimagyarósd: Rákota-erdő, Szöce: Csonka-erdő, Szöce: Csonkás-erdő, Szöce: Margit-major, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Alsószölnök, Felsőszölnök (PAPP-RAJCZY 1996).

***Radula complanata* (L.) Dum.**

Elsősorban lomboserdőkben és patak menti égerligetekben fakérgen található, gyakori.
Kétvölgy: Grajka-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).
Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Farkasfa (269D) (ÓDOR 1995).
Kondorfa: fokozottan védett bükkös, Szalafő: Óserdő (unpubl.).
Alsószőlőnk (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccardia chamaedryfolia* (WITH.) GROLLE**

Nedves talajon, iszapon, vízerek mentén fordult elő, nagyon ritka.
Kétvölgy: Grajka-völgy, Alsószőlőnk: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccardia latifrons* (LINDB.) LINDB.**

Korhadó fákön él, nagyon ritka.
Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccardia multifida* (L.) S.F. GRAY.**

Erdővel borított rétegforrások agyagos talaján és korhadó fán él, nagyon ritka.
Felsőszőlőnk: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).
Szőce: Szőce-patak, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccardia palmata* (HEDW.) CARRUTH.**

Erdővel borított rétegforrások agyagos talaján és korhadó fán él, nagyon ritka.
Felsőszőlőnk: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).
Szalafő: Óserdő (unpubl.).
Az MTM herbáriumában nem található, a Vendvidékről leírta BOROS (1968).

***Riccia bifurca* HOFFM.**

Nedves iszaptalajon él, nagyon ritka.
Felsőszőlőnk, Szőce: Kovácsszer (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccia canaliculata* HOFFM.**

Nedves tőzegtalajon él, nagyon ritka.
Szőce: Margit-major (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccia fluitans* L. emend. LORBEER.**

Lápok vagy kisebb víztestek lebegő hínára vagy a víz visszahúzódása után nedves iszapon található, ritka. Országosan gyakoribb.
Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Alsószőlőnk: temetővel szemben (unpubl.).

***Riccia huebeneriana* LINDENB.**

Nedves iszaptalajon él, nagyon ritka.
Szőce: Csonkás-erdő, Daraboshegy: Csordás-tó (PAPP-RAJCZY 1996).

***Riccia sorocarpa* BISCH.**

Nedves agyagtalajon él, nagyon ritka. Országosan valamivel gyakoribb, szikeseiken és vázталajokon is előfordul.
Szőce: Kovácsszer (PAPP-RAJCZY 1996).

Scapania curta (MART.) DUM.

Agyagtalajokon fordul elő, ritka.

Szóce: Szóce-patak, Szóce: Csonka-erdő, Szalafő: Felsőszér, Órimagyarósd: Rákota-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Scapania irrigua (NEES.) NEES.

Nedves helyeken, forrásoknál agyagon található, ritka.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A) (ÓDOR et al. 1996).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K) (unpubl.).

Órimagyarósd: Nyirdomb, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Farkasfa: Nagy-erdő, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Szóce: Csonka-erdő, Szóce: Csonkás-erdő, Szóce: Margit-major, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Rábatótfalu: Zsidai-patak, Rábagyarmat: Nagy-hegy, Kéthely, Alsószölnök, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Óriszentpéter (PAPP-RAJCZY 1996).

Scapania mucronata BUCH

Nedves agyagos helyeken él, nagyon ritka.

Orfalutól K-re: Cvikli-erdő (unpubl.).

Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Szóce (PAPP-RAJCZY 1996).

Scapania nemorea (L.) GROLLE.

Kavicsos és agyagos talajokon, útrézsűkben található, nem gyakori.

Kétvölgy (70A), Szakonyfalu (124A) (ÓDOR et al. 1996).

Kondorfa: fokozottan védett bükkös, Orfalutól K-re: Cvikli-erdő, Felsőszölnök: Hármashatárhoz vezető út (unpubl.).

Felsőszölnök: Stroski-vrh, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Túrke-major, Felsőszölnök: Lujza-hegy, Alsószölnök: Götz-major, Alsószölnök: Grajka-völgy, Alsószölnök: Cselin-patak, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Szóce: Csonka-erdő, Farkasfa: Nagy-erdő, Szalafő (PAPP-RAJCZY 1996).

Scapania parvifolia WARNST.

Kavicsos és agyagos talajokon, útrézsűkben található, nagyon ritka. Az országban még a Zempléni-hegységben él egy helyen. A magyar Vörös Könyv szerint potenciálisan veszélyeztetett (RAJCZY 1989), európai vörös könyves (ECCB 1995) faj.

Alsószölnök: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

Trichocolea tomentella DUM.

Kevés lelőhelye erdei források és erek kavicsos medrében található, nagyon ritka.

Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza (ÓDOR et al. 1996).

Zsida: Zsidai-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

MUSCI (BRYOPSIDA)

SPHAGNIDAE

Magyarország a tőzegmohák elterjedési területének déli határvonalán fekszik. Az ország területén a *Sphagnum*-ok többnyire diszjunkt populációkat alkotnak. Megtalálhatók kis méretű (0,25-2 ha) tőzegmohás lápokban, fűz- és égerlápokban, lápréteken és kisebb-nagyobb párnákban erdei talajon is. Az Órség és a Vendvidék területén kívül lápi tőzegmoha

előfordulásokat találhatunk az Északi- és Dunántúli-Középhegységben, a Kőszegi hegységben, az Észak-Alföldön és Somogyban is. A lápréti és erdei előfordulások ritkábbak, az Alpok által erősen befolyásolt éghajlatú nyugat-dunántúli területeken kívül jellemzően még a Zemplénben, kisebb mennyiségben a Tarna-vidéken és Somogyban fordulnak elő.

Hazánkban a tőzegmohák (a mohák és a többi kriptogám növény közül egyedül) törvényes védettséget élveznek. A népes *Sphagnum* nemzetség Európában 48 fajjal képviselteti magát, Magyarországon jelenleg 23 faj található meg. A korábbi (PAPP-RAJCSY 1996) és a szerzők gyűjtései alapján a Vendvidéken 15, az Őrségben 18, az Őrség és a Vendvidék területén összesen 20 faj előfordulása regisztrálható. Ebből az utóbbi évek során 17 faj került elő. A fajok számát néhány más tájegység adataival (Zempléni-hg.: 13, Kőszegi-hg.: 14, keleméri Mohos tavak: 11, Beregi lápok: 8 faj) összevetve látható, hogy az Őrség és a Vendvidék hazánk *Sphagnum*-okban legfajgazdagabb területe. A hazai populációk megőrzésének szempontjából e terület tőzegmoha előfordulásainak védelme kiemelt jelentőségű.

A magas tőzegmoha fajsza és a tőzegmohák viszonylagos tömegessége a területen nem meglepő. A hazai viszonylatban csapadékos, hűvös és kiegyenlített klíma, valamint a savanyú talajviszonyok elősegítik a tőzegmohák megtelepedését és biztosítják állományaik hosszútávú fennmaradását.

Megfigyelhető a nagyobb lápokban a tőzegmoha fajsza néhány évtized alatti változása, mely új fajok megtelepedését, régiek eltűnését esetleg ismételt megjelenését foglalja magába (SZURDOKI 1995). Ugyanígy egy-egy tőzegmohafolt erdei és főleg lápréti megjelenését illetve eltűnését az utóbbi évek kutatómunkájának eredményeképpen a korábbi elképzelésekkel szemben ma már sokkal rövidebb dinamikájú folyamatoknak tekintjük. Ez a jelenség pl. a Zempléni-hegységben jól megfigyelhető (SZURDOKI et al. 1999). Az ilyen összehasonlító munka alapfeltétele azonban a korábbi adatok pontos helymegjelölése. E folyamat tanulmányozása az Őrség és a Vendvidék területén már nehezebb a tőzegmoha előfordulások nagyobb száma, a korábbi adatok pontatlansága és a területenként változó kutatási intenzitás miatt. A korábbi előfordulások visszaellenőrzése során elsősorban a fajsza változásáról, és ritkábban egy-egy állomány biztosan új megtelepedéséről vagy eltűnéséről lehet beszélni.

***Sphagnum* szekció**

Ebbe a csoportba tartoznak a legnagyobb termetű tőzegmohák, ami miatt a szekció könnyen felismerhető és elkülöníthető a többitől. Fajait esetleg a robosztusabb *S. squarrosum* példányokkal lehet összetéveszteni, amelyek azonban mindig berzedtek. Az Őrségben mind a három hazánkban élő faja megtalálható (vagy legalább régen megtalálható volt), a Vendvidéken csak a *S. palustre* él.

***Sphagnum palustre* L.**

Az Őrségben lápokban, lápréteken él, nem gyakori, de populációi stabilnak látszanak. A Vendvidéken fűzlápokban és erdei út mentén jelenik meg, ritka (a Grajka-völgyből eltűnt). Az ország más területein az átmeneti lápok, fűz és égerlápok jellegzetes faja, de megtalálható lápréteken is.

Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között) (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Orfalu: Fekete-tavi láp (SZURDOKI 1995).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szőce: Szőcei-patak völgye (unpubl.).

Farkasfa: Nagy-erdő, Orfalu: Fekete-tavi láp, Máriaújfalu: Ördög-tó, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Szőcei-völgy, Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Csonka-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh,

Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Hegyhátszentjakab: Szentjakabi-patak, Gödörháza: Lóka-patak, Kétvölgy: Grajka-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Sphagnum centrale* C. JENS.**

Az Őrség és a Vendvidék területén csak egyetlen korábbi előfordulása ismert. Hazánk egész területén ritka, csak néhány átmeneti lágban él. A magyar Vörös Könyv szerint potenciálisan veszélyeztetett faj (RAJCY 1989).

Gödörháza: Lóka-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Sphagnum magellanicum* BRID.**

Az Őrség és a Vendvidék területén ritka, csak egyetlen korábbi és egy új előfordulása ismert. Hazánk egész területén ritka, csak néhány átmeneti lágban él. Nagy termete és borvörös színe miatt már terepen is könnyen azonosítható.

Viszák: Kacsás-tó (1TN) (unpubl.).

Gödörháza (PAPP-RAJCY 1996).

***Acutifolia* szekció**

Az ide tartozó fajok nagy részét (kivéve *S. fimbriatum*) az Őrség és a Vendvidék területén erdőkben vagy nedves utakon, árkokban találjuk meg. E fajok egyedei karcsúak, változatos hosszúságúak, soha sem robusztusak. A *S. capillifolium*, *S. rubellum*, *S. russowii* és néha a *S. quinquefarium* is részben megpirosodik, míg a *S. fimbriatum* és a *S. girgensohnii* mindig zöld, soha nem tartalmaz vörös pigmentet.

***Sphagnum quinquefarium* (BRAITHW.) WARNST.**

Acidofil erdők savanyú és nedves talaján fordul elő, nem gyakori. Nyugat-Magyarországon kívül csak a Zempléni-hegységben jelenik meg.. Az Őrségben csak néhány, kompakt párnás előfordulása ismert, a Vendvidéken gyakoribb, és kiterjedtebb, lazább szerkezetű gyepeket is alkot.

Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva: Szukics-tanyától É-ra (47E), Szakonyfalu (124A), Szakonyfalusi erdőtömb (122A), Kétvölgytől Ny-ra (108A) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K) (unpubl.).

Szakonyfalu, Rábatótfalu, Máriaújfalu: Ördög-tó (PAPP-RAJCY 1996).

***Sphagnum capillifolium* (Ehrh.) HEDW. (SYN: *S. nemoreum* SCOP.)**

Acidofil erdők savanyú és nedves talaján fordul elő, nem gyakori. Nyugat-Magyarországon kívül csak a Zempléni hegységben fordul elő. Az Őrségben gyakoribb, mint a Vendvidéken.

Apátistvánfalva: Szukics-tanyától DNY-ra (47E), Szakonyfalui erdőtömb (125A) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Orfalutól K-re: Gödör-erdők (10F) (SZURDOKI 1995).

Farkasfától D-re (256 A), Szalafő: Alsószertől D-re (25F), Szalafőtől ÉNY-ra (9A) (unpubl.).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Farkasfa: Nagy-erdő, Nádasd: Csonkás-erdő, Szakonyfalu, Daraboshegy: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

***Sphagnum rubellum* WILS.**

Acidofil erdők savanyú és nedves talaján fordul elő, nagyon ritka. A területre nézve új adat eddig csak a Vendvidékről került elő. A magyar Vörös Könyv szerint közvetlenül veszélyeztetett faj (RAJCY 1989).

Szakonyfalusi erdőtömb (122A, 125A) (ÓDOR et al. 1996).

***Sphagnum russowii* WARNST. (SYN: *S. robustum* (WARNST.) ROELLE)**

Acidofil erdők savanyú és nedves talaján fordul elő, ritka. Csak az Őrség területére nézve új adat. A magyar Vörös Könyv szerint potenciálisan veszélyeztetett faj (RAJCZY 1989).

Apátistvánfalva: Szukics-tanyától É-ra (47E) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalutól K-re: Lipojca (23A) (SZURDOKI 1995).

Szakonyfalu (PAPP-RAJCZY 1996).

***Sphagnum girgensohnii* RUSS.**

Csak az Őrség területéről ismert, ahol nedves erdei úton található, nagyon ritka. Az Őrség és a Vendvidék területére nézve új adat. Hazánkban eddig csak néhány átmeneti lápból került elő, országosan is nagyon ritka, a magyar Vörös Könyv szerint aktuálisan veszélyeztetett faj (RAJCZY 1989).

Kondorfától DK-re (9H, 9TI) (unpubl.)

***Sphagnum fimbriatum* WILS.**

Erdei és lápi előfordulása ismert, nagyon ritka. Magyarország más területein főleg fűz- és égerlápokban, ritkábban átmeneti lápokban él, újabban nedves, vízszivárgásos erdei utakon, vízállások, források és kisebb patakok mentén is előfordul. Országosan gyakori, erősen terjeszkedő faj.

Viszák: Kacsás-tó (1TN) (unpubl.).

Ispánk (LÁJER 1998a).

Szóce: Csonkás-erdő, Szóce: Sólik-tó (PAPP-RAJCZY 1996).

***Squarrosa* szekció**

A két ide tartozó két fajból az Őrség és a Vendvidék területén csak a *S. squarrosum* található meg.

***Sphagnum squarrosum* CROME.**

Fűzlápokban és átmeneti tőzegmohalápban él, ritka. Hazai viszonylatban gyakoribb. Terepen is könnyen felismerhető, robosztus termetű, nedvesen és szárazon is erősen berzedt kinézetű moha.

Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D) (ÓDOR et al. 1996).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Kondorfától DK-re (9H) (unpubl.)

Rábatótfalu, Szakonyfalu, Petőmihályfa: Templom-tó, Máriaújfalu: Ördög-tó (PAPP-RAJCZY 1996).

***Subsecunda* szekció**

Ebbe a szekcióba tartoznak az Őrség és a Vendvidék leggyakrabban és talán legnagyobb tömegben előforduló tőzegmohái. Ez nem meglepő, hiszen az ide tartozó fajokra jellemző a kevésbé savas körülmények és a nagymértékben változó vízszint elviselése. Ezek a fajok vékonyak, ágaik rövidek és hajlottak, sötétzöld, néha barnás színűek.

***Sphagnum subsecundum* NEES**

Átmeneti tőzegmohalápokban, forráslápokban és lápréteken, fűzlápokban fordul elő, gyakori, az Őrség és a Vendvidék leggyakoribb tőzegmohája. Mind a tápanyagban szegényebb és nedvesebb, mind a tápanyagban gazdagabb és erősen ingadozó vízszintű élőhelyeken megtalálható. Országosan is gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 67A, 121A), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A, 40C), Szakonyfalusi erdőtömb (20B, 17A és 16C között) (ÓDOR et al. 1996).

Apátistvánfalva: Ifjúsági tábortól É-ra (SZURDOKI 1995).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Kondorfától DK-re (9TI), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (18A), Szalafő: Őserdő mellett (14TI1), Szalafő: Őserdő É-i oldalán, Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1), Szalafőtól ÉNY-ra (10H), Orfalu: Fekete-tavi láptól É-ra (143A és 142A között), Orfalu: Apátistvánfalva felőli út mellett, Orfalu (1E É-i szegélye), Szőce: Szőcei-patak völgye, Viszák: Kacsás-tó (1TN) (unpubl.)

Ispánk (LÁJER 1998a).

Daraboshegy: Csordás-tó, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Szőcei-völgy, Szőce: Közbirtokossági-erdő, Szőce: Alsó-völgy, Szalafő: Zala-folyó, Hegyhátszentjakab: Szentjakabi-patak, Szaknyér: Szentjakabi-patak, Ispánk: Békavári-láp, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Gödörháza: Lóka-patak, Felsőszölnök: Ezüst-hegy, Nádasd, Kétvölgy: Grajka-patak, Rábatótfalu (PAPP-RAJ CZY 1996).

Sphagnum denticulatum BRID. (SYN.: *Sphagnum subsecundum* var. *inundatum* (RUSS.) C. JENS.)

Felsőszölnök: Kakas-domb, Szalafőtól ÉNY-ra: a Zala mentén (10TI1) (unpubl.)

Apátistvánfalva: Zsidai-völgy, Ispánk, Szalafő: Zala-völgy (LÁJER 1998a).

Szalafő: Zala-völgy, Zsidai-völgy (LÁJER 1998b).

Szőce: Alsó-völgy, Szakonyfalu, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szőce: Csonkás-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

Sphagnum platyphyllum (BRAITHW.) WARNST.

Átmeneti tőzegmohalápokban és lápréteken él, nem gyakori. Vendvidéken ritkább, mint az Őrségben.

Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A) (ÓDOR et al. 1996).

Alsószölnök: Lóháj, Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A) (SZURDOKI 1995).

Farkasfa: Szalafő felé vezető út hídjánál, Farkasfa: Úszóláp a focipálya mellett (belterület), Orfalu: falusi tóka melletti árok (belterület), Szalafő: Őserdő mellett (14TI1) (unpubl.).

Kétvölgy: Grajka-völgy K-i ága (LÁJER 1998a).

Őrimagyarósd: Nyirdomb, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Ispánk: Békavári-láp, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Alsószölnök: Grajka-völgy, Szalafő: Zala-folyó, Apátistvánfalva: Zsidai-völgy, Zsida: Zsidai-patak,; Felsőmarác: Csonkás-erdő, Nádasd: Csonka-erdő, Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Margit-major, Szőce: Csordás-tó (PAPP-RAJ CZY 1996).

Sphagnum contortum SCHULTZ.

Átmeneti tőzegmohalápokban és lápréteken él, nem gyakori.

Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Rábatótfalu: Zsida-patak völgye (32A) (ÓDOR et al. 1996).

Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1995).

Farkasfa D-i részén: a falu utolsó tókája mellett (belterület), Orfalu: Apátistvánfalva felőli út mellett (unpubl.)

Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ág (LÁJER 1998b).

Gödörháza: Lóka-patak, Gödörháza: Por-hegy, Zsida: Zsidai-patak, Apátistvánfalva: Zsidai-völgy, Permise, Szentgotthárd: Zsidai-völgy, Szőce: Szőcei-völgy, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Cuspidata* szekció**

Az ide tartozó fajok közepes, néha robosztusabb (de a *Sphagnum* szekció fajainak robosztusságát nem érik el) természetűek, zöld, néha barnás színűek, de soha sem pirosak. Országosan gyakoriak (kivéve a *S. cuspidatum*), szinte mindenhol megtalálható egyik vagy másik fajuk. Elterjedési területük központjában, az ökológiai igényeiknek megfelelően, általában egymástól jól megkülönböztethető láptípusokban élnek. A rendelkezésre álló hazai élőhelyeken azonban gyakran közösen fordulnak elő.

A *Sphagnum recurvum*-ot napjainkban több fajra választják szét, melyek közül a *S. flexuosum*, *S. fallax* és a *S. angustifolium* található meg hazánkban. A névadó faj viszont csak Észak -Amerikában él.

***Sphagnum cuspidatum* Ehrh. ex Hoffm.**

Az Őrség és a Vendvidék területén két lelőhelyről ismert faj (LÁJER 1998a), melyek a területre új adatok.

Farkasfa: Fekete-tó, Kétvölgy: Grajka-völgy (LÁJER 1998a).

***Sphagnum obtusum* WARNST.**

Elsősorban lápréteken él, gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 67A), Grajka-völgy NY-i ága (29A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62 A), Felsőszölnök: határsáv (63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa: Úszóláp a focipálya mellett (belterület), Szőce: Szőcei-patak völgye (unpubl.).

Szőce: Szőce-patak, Szőce: Alsó-völgy, Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Keleti-felső-völgy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Gödörháza: Por-hegy, Kétvölgy: Grajka-patak, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Permise, Hegyhátszentjakab (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Sphagnum flexuosum* DOS. & MOLK.**

Átmeneti tőzegmohalápokban és lápréteken él, nem gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 121A), Grajka-völgy NY-i ága (29A) (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1995).

Orfalu (1E É-i szegélye) (unpubl.).

Apátistvánfalva: Zsidai-völgy, Felsőszölnök (LÁJER 1998a).

Kétvölgy: Grajka-völgy K-i ág (LÁJER 1998b).

Szőce: Szőcei-völgy (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Sphagnum fallax* (KLINGGR.) KLINGGR.**

Átmeneti tőzegmohalápokban és lápréteken él, gyakori, a szekció leggyakoribb faja.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 67A, 121A), Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ága (2A), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A), Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D) (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Orfalu: Fekete-tavi láp (SZURDOKI 1995).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Farkasfa: Úszóláp a focipálya mellett (belterület), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F) (unpubl.).

Szőce, Kétvölgy: Grajka-völgy K-i ág, Orfalu: Fekete-tavi láp (LÁJER 1998b).

Felsőszölnök: Dugosz-völgy, Orfalu: Fekete-tavi láp, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Alsó-völgy (PAPP-RAJ CZY 1996).

Sphagnum angustifolium (RUSS.) C. JENS. in. TOLF.

Átmeneti tőzegmohalápokban és lápréteken él, gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 67A, 121A), Felsőszölnök: Szölnöki-patak völgye (98D) (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1995).

Orfalu (1E É-i szegélye), Szalafő: Alsószertől D-re (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K) (unpubl.)

***Rigida* szekció**

Sphagnum compactum LAM. & DC.

Láposodó erdei fenyvesből leírt faj, nagyon ritka. Egyetlen korábbi lelőhelyéről, a Szakonyfalui-erdőtömbből egyenlőre nem került elő. Országosan is ritka, csak néhány előfordulása ismert. Nagy termetű, általában kompakt, halványzöld párnákat alkotó faj, mely terepen is könnyen megismerhető.

Szakonyfalu (PAPP-RAJ CZY 1996).

TETRAPHIDAE, POLYTRICHIDAE, BUXBAUMIDAE, BRYIDAE

Amblystegium humile (P. BEAUV.) CRUNDW.

Láperdőkben, lápréteken, forrásoknál fordul elő, ritka.

Szóce: Szócei-patak völgye (unpubl.).

Amblystegium riparium (HEDW.) B., S. & G.

Nedves erdőkben, láperdőkben és lápréteken él, nem gyakori.

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Kétvölgy (Lájer 1998b).

Szóce: Csonkás-erdő, Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

Amblystegium serpens (HEDW.) BR. EUR. (incl. *A. juratzkanum* SCHIMP.)

Üde erdőkben fakérgen, korhadékon és talajon jelenik meg, gyakori. A határozás során elfogadott szakirodalom és nomenklatura nem különbözteti meg a két fajt, míg a korábbi hazai határozók és flóraművek (ORBÁN-VAJDA 1983, BOROS 1968) igen.

Apátistvánfalva (61B), Kétvölgy (24A), Szakonyfalu (120A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Szóce: Szócei-patak völgye, Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Gödörháza: Nagyréti-völgy, Felsőszölnök: Ezüst-hegy, Csörötnek: Lipan-hegy, Szóce (PAPP-RAJ CZY 1996).

Amblystegium subtile (HEDW.) B., S. & G.

Lombos fák kérgén jelenik meg, nagyon ritka. Országosan gyakoribb.

Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

Anomodon attenuatus (HEDW.) HUEB.

Megjelenése lomboserdők fakérgén várható, ritka.

Halogy: Himfa-forrás (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Anomodon longifolius* (BRID.) HARTM.**

Megjelenése lomboserdők fakérgén várható, ritka.
Velemér (PAPP-RAJCY 1996).

***Anomodon viticulosus* (HEDW.) HOOK. & TAYL.**

Megjelenése lomboserdők fakérgén várható, ritka.
Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye (unpubl.).
Velemér (PAPP-RAJCY 1996).
Szentgotthárd (BOROS 1927).

***Atrichum angustatum* (BRID.) B. & S.**

Mészkerülő bükkösök pionír faja, nagyon ritka.
Alsószőlők (PAPP-RAJCY 1996).

***Atrichum undulatum* (HEDW.) P. BEAUV.**

Elsősorban üde lombos- és elegyes erdők agyagos talaján, útrézsűin jelenik meg, gyakori.
Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A), Szakonyfalusi erdőtömb (20B, 17A és 16C között), Felsőszőlők: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszőlők: határsáv (1-2-es karó), Apátistvánfalva (13B, 46A), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva: Szukics-tanyától ÉNY-ra (47E) (ÓDOR et al. 1996).
Orfalu (10E), Orfalu K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).
Szöce: Szöcei-patak völgye, Szöce: Margi-major, Nagyrákostól É-ra: vízmosások, Orfalu K-re: Cvikli-erdő, Kondorfától DK-re (9H), Szalafő: Óserdő (unpubl.).
Őriszentpéter, Szöce: Szöce-patak, Szöce: Kovácsszer, Felsőszőlők: Dugosz-erdő, Alsószőlők, Nagyrákos, Szöce: Szöce-patak, Szöce: Csonkás-erdő, Alsószőlők: Cselin-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Aulacomnium palustre* (HEDW.) SCHWAEGR.**

Láprétek, átmeneti tőzegmohalápok, forráslápok, források növénye, talajon és tőzegen él, tömeges.
Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 121A), Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Felsőszőlők: Szőlőki-patak völgye (98D) (ÓDOR et al. 1996).
Máriaújfalu: Ördög-tó, Alsószőlők: Lóháj, Apátistvánfalva: Ifjúsági tábortól É-ra, Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).
Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Viszák: Kacsás-tó (1TN), Farkasfa: Szalafő felé vezető út hídjánál, Farkasfa: Úszóláp a focipálya mellett (belterület), Orfalu: Fekete-tavi láptól É-ra (143 A és 142 A között), Farkasfa D-i részén: a falu utolsó tókája mellett (belterület), Felsőszőlők: Kakas-domb, Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafőtól ÉNY-ra (10H) (unpubl.).
Szöce, Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ág (LÁJER 1998b).
Ispánk: Békavári-láp, Velemér: Veleméri-hegy, Rábagyarmat: Nagyhegy, Gödörháza: Lóka-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Gödörháza: Por-hegy, Zsida: Zsidai-patak, Kétvölgy: Grajka-patak, Kondorfa: Pityer-hegy, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Farkasfa: Nagy-erdő, Órimagyarósd: Nyirdomb, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Szöce: Szöce-patak, Szöce: Csonka-erdő, Szöce: Margit-major, Szalafő, Felsőszőlők, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Szakonyfalu, Bereg-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Barbula convoluta HEDW. (et var. *commutata* (JUR.) HUSN.)

Az országban száraz gyepekben fordul elő, adatai meglepőek.

Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Velemér (PAPP-RAJCZY 1996).

Barbula unguiculata HEDW.

Egyetlen adata emberi építményről származik, országosan száraz gyepekben közönséges.

Szöce (PAPP-RAJCZY 1996).

Bartramia pomiformis HEDW.

Erdők acidofil talaján fordult elő, ritka.

Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye (unpubl.).

Szalafő: Felsőszéri, Szentgotthárd: Zsidai-völgy, Alsószölnök: Cselin-patak, Szakonyfalu,

Felsőjánosfa (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium albicans (HEDW.) B., S. & G.

Az országban száraz gyepekben fordul elő, adata meglepő.

Szöce: Szöce-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium glareosum (SPRUCE) B., S. & G.

Az országban száraz pinír helyeken fordul elő, a területen nagyon ritka.

Szöce (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium rivulare BR. EUR.

Források csörgedező vize mentén fordul elő, ritka.

Apátistvánfalva: forrás a Grajka-patak K-i ága mellett (ÓDOR et al. 1996).

Szöce: Szöce-patak völgye (unpubl.).

Szöce: Szöce-patak, Szöce: Alsó-völgy, Szöce: Szöcei-völgy, Felsőszölnök (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium rutabulum (HEDW.) BR. EUR.

Üde és nedves erdők korhadó fáin, fák tövében vagy talaján fordul elő, gyakori.

Apátistvánfalva (13B), Apátistvánfalva: Navrata (61B) (ÓDOR et al. 1996).

Őriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafő: Őserdő (unpubl.).

Szöce: Szöce-patak, Szöce: Csonka-erdő, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Zsida: Zsidai-patak,

Felsőszölnök: Ezüst-hegy, Felsőjánosfa, Halogy: Himfa-forrás (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium salebrosum (WEB. & MOHR.) BR. EUR.

Üde erdők korhadó fáin, fák tövében vagy talaján fordul elő, nem gyakori.

Kétvölgy (65A), Apátistvánfalva (13B) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Őserdő (unpubl.).

Zsida: Zsidai-patak, Velemér: Veleméri-hegy (PAPP-RAJCZY 1996).

Brachythecium velutinum (HEDW.) B., S. & G.

Üde erdők agyagos talaján vagy korhadó fáin, fák tövében fordul elő, gyakori.

Szöce: Szöcei-patak völgye, Szalafő: Őserdő mellett (14TI1), Szalafő: Őserdő (unpubl.).

Csörötnek: Lipan-hegy, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Alsószölnök: Götz-major, Szöce: Csonka-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Orfalu (PAPP-RAJCZY 1996).

Bryum argenteum HEDW.

Egyetlen adata agyagos talajon jelent meg. Országosan gyakori.
Szóce: Szócei-patak völgye (unpubl.).

Bryum capillare HEDW.

Üde erdőkben fakérgen és talajon fordul elő, nagyon ritka.
Kondorfa: Ispán-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Bryum pseudotriquetrum (HEDW.) SCHWAEGR.

Patakok mentén talajon fordul elő, ritka.
Zsida-hegy: Zsida-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).
Kondorfa (unpubl.)
Zsida: Zsidai-patak, Szóce: Szóce-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Bryum schleicheri SCHWAEGR.

Forráslápokban fordul elő, nagyon ritka.
Szóce: Szóce-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Buxbaumia aphylla HEDW.

Nyílt erdeifenyvesek fenyérek agyagkibúvásos vagy kavicsos helyein megjelenő pionír faj, ritka. Ismert adatai főleg A Vendvidék területére esnek, ahol gyakoribb, mint az ország más területein.

Kétvölgy (70A), Szakonyfalu (120A) (ÓDOR et al. 1996).

Apátistvánfalvától K-re: Kis-patak völgye, Orfalutól K-re: Fekete-tó közelében, Szalafő: Pityerszer, Felsőszéri-patak völgye, Óriszentpéter: Keserűszer, gázkút (unpubl.).

Felsőszőlnök: Stroski-vrh, Alsószőlnök (PAPP-RAJCY 1996).

Calliergon cordifolium (HEDW.) KINDB.

Átmeneti tőzegmohalápokban, lápréteken, fűzlápokban, patakok mentén gyakran vízbe merülve található, gyakori. Valamivel gyakoribb, mint az ország más részein.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között, 20B), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye, az ifjúsági tábortól É-ra (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Farkasfa: Szalafő felé vezető út hídjánál, Orfalu: falusi tóka melletti árok (belterület), Kondorfától DK-re (9TI) (unpubl.).

Óriszentpéter, Szalafő, Ispánk, Zsidai-patak völgye (LÁJER 1998a).

Szalafő: Zala-völgy, Szóce (LÁJER 1998b).

Szóce: Szóce-patak, Szóce: Margit-major, Szóce: Csonka-erdő, Szóce: Keleti-felső-völgy, Szóce: Szócei-völgy, Szóce: Szócei Felső-völgy, Szóce: Csordás-tó, Szóce: Csonkás-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szaknyér: Szentjakabi-patak, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Halogy: Csörnök-patak, Nádasd, Hegyhátszentjakab: Szentjakabi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Calliergonella cuspidata (HEDW.) LOESKE

Szinte minden jó vízellátottságú élőhelyen előfordul, tömeges.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).

Alsószőlnök: Lóháj, Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (Ifjúsági tábortól É-ra), Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).

Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Viszák: Kacsás-tó (1TN), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (18A), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Felsőszőlők: Kakas-domb, Orfalu: Apátistvánfalva felőli út mellett (unpubl.).

Zsida: Zsidai-patak, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Szőce: Szőce-patak, Gödörháza: Lóká-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Óriszentpéter (PAPP-RAJCY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Campylium polygamum (B., S. & G.) J. LANGE & C. JENS.

Lápréteken, pangóvízes vagy szivárgásos helyeken él, nagyon ritka.

Zsida: Zsidai-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Campylium calcareum CRUNDW. & NYH.

Egyetlen példánya tülevelű erdőből került elő, nagyon ritka.

Gödörháza: Nagyréti-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Ceratodon purpureus (HEDW.) BRID.

Nyílt, száraz és másodlagos helyek talaján él, nem gyakori.

Kétvölgy (70A), Szakonyfalu (120A), Apátistvánfalva (13B) (ÓDOR et al. 1996).

Szőce: Szőce-patak, Ispánk: Békavári-láp, Órimagyarósd (PAPP-RAJCY 1996).

Cirriphyllum piliferum (HEDW.) GROUT

Üde erdőszéleken, patakok és források mentén agyagtalajon él, ritka.

Alsószőlők: Cselin-patak, Felsőjánosfa: Herceg-domb (PAPP-RAJCY 1996).

Climacium dendroides (HEDW.) WEB. & MOHR.

Láprétek, átmeneti és beerdősült tőzegmohalápok, fűzlápok, erdei patakmedrek árnyékkedvelő mohája, gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 67A), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Felsőszőlők: Szőlőki-patak völgye (98D), Felsőszőlők: Halál-völgy eleje, Felsőszőlők: Hegyes-hegy (ÓDOR et al. 1996).

Alsószőlők: Lóháj, Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).

Szőce mellett, Farkasfa: Úszóláp a focipálya mellett (belterület), Farkasfa D-i részén: a falu utolsó tókája mellett (belterület), Felsőszőlők: Kakas-domb, Orfalu: Apátistvánfalva felőli út mellett (unpubl.).

Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ág (LÁJER 1998b).

Felsőszőlők: Ezüst-hegy, Rábagyarmat: Nagyhegy, Óriszentpéter, Felsőmarác, Szőce, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Alsó-völgy, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Farkasfa: Nagy-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Ctenidium molluscum (HEDW.) MITT.

Nedves erdők talaján jelenik meg, nagyon ritka. Országosan meszes sziklákon tömeges.

Felsőszőlők: Stroski-vrh, Alsószőlők: Cselin-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Cynodontium polycarpon (HEDW.) SCHIMP.

Egyetlen adata tülevelű erdőből származik, nagyon ritka. Országosan árnyas szilikátsziklákon gyakoribb.

Alsószőlők (PAPP-RAJCY 1996).

Dichodontium pellucidum (HEDW.) SCHIMP.

Egyetlen adata túlevelű erdőből származik, nagyon ritka. Országosan árnyas szilikátszikelákon gyakoribb.

Szóce: Csonka-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranella heteromalla (HEDW.) SCHIMP.

Erdők nyílt talaján, fák tövéénél, útrézsűkben megjelenő pinír moha, gyakori.

Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Apátistvánfalva (13B, 61B, 46A), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A), Kétvölgy (65A), Felsőszőlőnk: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszőlőnk: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszőlőnk: határsáv (58-as karó, 63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Orfalu (33A, 10E), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Szóce, Margitmajor: Csonka-erdő, Szóce: Szócei-patak völgye, Nagyrákostól É-ra vízmosások, Orfalutól K-re: Cvikli-erdő (unpubl.).

Dávidháza: Cserta-erdő, Szalafő, Szóce: Szóce-patak, Szóce: Csonka-erdő, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Viszák: Szentjakabi-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranella rufescens (WITH.) SCHIMP.

Erdők nyílt talaján, fák tövéénél, útrézsűkben megjelenő nedvességkedvelő moha, ritka.

Zsida: Zsidai-patak, Felsőszőlőnk, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranella schreberiana (HEDW.) HILP. (et var. *robusta* (Schimp.) CRUM & ANDERS.)

Kilúgozott erdőtalajon fordul elő, nagyon ritka.

Szakonyfalu: Grajka-völgy, Felsőszőlőnk (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranum bonjeanii DE NOT.

Átmeneti tőzegmohalápokban fordul elő, nem ritka. Országosan ritkább.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület) (ÓDOR et al. 1996).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Felsőszőlőnk: Kakasdomb (unpubl.).

Gödörháza: Lóka-patak, Zsida: Zsidai-patak, Szóce: Szóce-patak, Felsőszőlőnk: Ezüst-hegy, Apátistvánfalva, Hársas-patak, Kétvölgy: Grajka-patak, Szalafő: Zala, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranum flagellare HEDW.

Korhadó fatönkőn él, nagyon ritka.

Szóce: Csonka-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Dicranum montanum HEDW. (Syn: *Orthodicranum montanum* (HEDW.) LOESKE)

Elegyes erdőkben és erdeifenyvesekben elsősorban túlevelű fák tövéénél fakérgen vagy talajon jelenik meg, gyakori.

Apátistvánfalva: Zúg (30B), Apátistvánfalva (13B, 46A), Szakonyfalu (120A, 124A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között), Kétvölgy (24A, 65A), Felsőszőlőnk: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszőlőnk: határsáv (1-2-es, 63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Farkasfa (269D), Orfalu (33A), Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Szóce, Margitmajor: Csonka-erdő, Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafő: Őserdő (unpubl.).

Felsőszölnök: Lujza-hegy, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Alsószölnök, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Dávidháza: Cserta-erdő, Óriszentpéter: Cserta-erdő, Kétvölgy: Grajka-patak, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Sólik-tó, Szőce: Margit-major, Szőce: Csonkás-erdő, Kondorfa: Bakony-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

***Dicranum polysetum* SW.**

Erdeifenyvesek, elegyes erdők és fenyérek növénye, talajlakó, tömeges.

Apátistvánfalva (13B, 46A), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es, 58-as karó) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D), Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Orfalu (33A, 10E), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Farkasfától D-re (256A), Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye, Szalafő: Alsószertől D-re (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafőtől ÉNY-ra (9A), Szalafő: Óserdő, Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye, Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F) (unpubl.).

Magyarszombatfa: Haricsa-domb, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Margit-major, Szőce: Sólik-tó, Farkasfa: Nagy-erdő, Zsida: Zsidai-patak, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Lujza-hegy, Alsószölnök: Cselin-patak, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Kondorfa: Molnár-rét, Gödörháza: Nagy-erdő, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Kétvölgy: Grajka-patak, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Óriszentpéter: Cserta-erdő, Nagyrákos, Dávidháza: Timany-hegy, Órimagyarósd: Margit-major, Kondorfa: Molnár-rét (PAPP-RAJCY 1996).

***Dicranum scoparium* HEDW.**

Erdeifenyvesek, elegyes erdők és fenyérek növénye, talajlakó, de fakérgen és korhadó fán is megtalálható, tömeges.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva (13B, 46A), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Szakonyfalu (120A, 122A, 124A, 26Ny), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Farkasfa (269D), Orfalu (33A, 10E), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Felsőszölnök: Stroski-vrh, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Gödörháza, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Dávidháza: Cserta-erdő, Szentgotthárd, Szőce: Szőce-patak, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Óriszentpéter: Cserta-erdő, Nagyrákos (PAPP-RAJCY 1996).

***Dicranum spurium* HEDW.**

Szárazabb felnyíló erdeifenyvesek kavicsos talaján fordul elő, ritka. Ismert adatai a Vendvidék területére esnek, az erdeifenyvesek karakterfaja.

Apátistvánfalva (61B, 46A), Apátistvánfalva: Zsida-völgy, Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D) (ÓDOR et al. 1996).

Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Kétvölgy (70A) (unpubl.)

Permise: Katalin-hegy, Ritkaháza: Götz-major, Ritkaháza: Szakonyfalvi-patak, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök, Stroski-vrh, Alsószölnök: Götz-major, Alsószölnök: Cselin-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Didymodon rigidulus HEDW.

Egyetlen adata emberi építményről származik, országosan meszes alapközeten elterjedt. Velemér (PAPP-RAJCY 1996).

Diphyscium foliosum (HEDW.) MOHR.

Szurdokvölgyek nedves agyag- és kavicskibúvásain jelenik meg, ritka.

Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosság (6D), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) közelében (ÓDOR et al. 1996).

Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Felsőszölnök: Túrke-patak, Alsószölnök: Cselin-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Farkasfa: Nagy-erdő, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak, Viszák: Szentjakabi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Ditrichum pallidum (HEDW.) HAMPE

Erdők kilúgozott talaján él, nagyon ritka.

Gödörháza: Nagyréti-völgy, Máriaújfalu: Ördög-tó, Alsószölnök (PAPP-RAJCY 1996).

Drepanocladus aduncus (HEDW.) WARNST. (et var. *kneiffii* (SCHIMP.) MOENK.)

Lápréteken és vizenyős helyeken él, nem gyakori. Országosan gyakoribb.

Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).

Szalafő: Zala-völgy, Zsida-patak völgye (LÁJER 1998b).

Rimány, Szóce: Csordás-tó, Szóce: Csonka-erdő, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Csörötnek: Huszászi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Drepanocladus revolvens (SW.) WARNST.

Láprétek és forráslápok mohája, nagyon ritka.

Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Eurhynchium angustirete (BROTH.) T. KOP.

Üde és nedves erdőkben megjelenő faj, nem gyakori.

Alsószölnök: Cselin-patak, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Felsőszölnök: Hármashatár, Rábagyarmat: Sásos, Zsida: Zsidai-patak, Kétvölgy: Grajka-patak, Csörötnek: Lipan-hegy, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Eurhynchium hians (HEDW.) SANDE LAC.

Nedves, árnyékos helyeken, agyagos talajon fordul elő, ritka. A magyar Vörös Könyv szerint potenciálisan veszélyeztetett faj (RAJCY 1989).

Kondorfa: Huszászi-felsőmajor, Felsőszölnök: Túrke-major, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Eurhynchium praelongum (HEDW.) B., S. & G.

Nedves erdőkben fordul elő, nagyon ritka. Az országban is csak néhány előfordulása ismert.

Zsida: Zsidai-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Eurhynchium striatum (HEDW.) SCHIMP.

Nedves erdőtalajon fordul elő, nagyon ritka.

Alsószölnök: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Fissidens adianthoides* HEDW.**

Lápréteken, átmeneti lápokban, forrásoknál fordul elő, nagyon ritka, országosan gyakoribb.
Szóce: Alsó-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Fissidens bryoides* HEDW.**

Nedves erdei utak, valamint patakmedrek agyagos talaján fordul elő, nem gyakori.
Felsőszölnök: határsáv (1-2-es karó), Szakonyfalu: Szakonyfalui-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).
Nagyrákostól É-ra vízmosások (unpubl.).
Rábagyarmat: Nagyhegy, Rábagyarmat: Sásos, Kondorfa: Lugos-patak, Dávidháza: Timany-hegy, Dávidháza: Cserta-erdő, Gödörháza: Nagy-erdő, Zsida: Zsidai-patak, Ispánk: Bakony-erdő, Szóce: Csonka-erdő, Szóce: Keleti-felső-völgy, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Óriszentpéter: Cserta-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

***Fissidens cristatus* WILS. ex MITT.**

Szurdokok és vízmosások agyagos talaján él, ritka.
Felsőszölnök: Stroski-vrh, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Fissidens taxifolius* HEDW.**

Nedves agyagos erdei talajon, utak és patakmedrek mentén fordul elő, gyakori.
Kétvölgy (24A), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es karó), Szakonyfalu: Szakonyfalui erdőtömb Zsida-patak feletti szakasza (ÓDOR et al. 1996).
Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye (unpubl.).
Zsida: Zsidai-patak, Magyarszombatfa: Ritási-domb, Alsószölnök: Götz-major (PAPP-RAJCY 1996).

***Fontinalis antipyretica* HEDW.**

Erdei patakok vizében gyökerekhez (ritkábban kövekhez) kötődve él, ritka. A vizek szennyeződése miatt országosan visszaszorulóban van.
Szakonyfalu: Grajka-patak, a Szakonyfalui-patakba való betorkollása előtt, Zsida: Zsida-patak a község alatt (ÓDOR et al. 1996).
Szakonyfalu: Szakonyfalui- és Grajka-patak alsó folyásai, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Óriszentpéter és Szalafő között a Zalában (unpubl.)
Zsida: Zsidai-patak (Papp-Rajczy 1996).

***Funaria hygrometrica* HEDW.**

Erdők, erdei utak, régi tűzrakóhelyek bolygatott talaján megjelenő gyomjellegű faj, gyakori.
Apátistvánfalva: Zúg (46B), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Apátistvánfalva (13B), Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Kétvölgy (24A, 70A) (ÓDOR et al. 1996).
Orfalu (10E), Farkasfa: Feket-tó környéke (ÓDOR 1995).
Szalafő: Óserdő (unpubl.).
Szentgotthárd: Zsidai-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Grimmia pulvinata* (HEDW.) SM.**

Egyetlen adata patak mentén jelent meg, nagyon ritka. Országosan, főképpen meszes sziklákon tömeges
Csákánydoroszló: Vörös-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Hamatocaulis vernicosus (MITT.) HEDENÄS (Syn.: *Drepanocladus vernicosus* (MITT.) WARNST.)

Átmeneti lágokon él, nagyon ritka. Régebbi tömeges előfordulásai mára eltűntek, közelmúltból adatai nincsenek. Egész Európában veszélyeztetett, visszaszorulóban lévő, európai vörös könyves faj. Esetleges újabb előfordulásai fokozott védelemre javasoltak.

Szaknyér: Szentjakabi-patak, Felsőszölnök: Ezüst-hegy, Szőce: Alsó-völgy, Szőce: Szőce-patak, Apátistvánfalva, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Herzogiella seligeri (BRID.) IWATS. (Syn.: *Isopterigium seligeri* (BRID.) DIX.)

Obligát korhadéklakó faj, ritka.

Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között) (ÓDOR et al. 1996).

Szőce, Margitmajor: Csonka-erdő, Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Óserdő, Kétvölgy: Szakonyfalui-patak felső folyása (unpubl.).

Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Margit-major, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Alsószölnök, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

Heterocladium dimorphum (BRID.) B., S. & G.

Erdők kavicsos agyagtalaján él, nagyon ritka.

Alsószölnök (PAPP-RAJCY 1996).

Homalia trichomanoides (HEDW.) B., S. & G.

Üde lomberdőkben fatörzsek alsó részére jellemző faj, ritka.

Nagyrákostól É-ra vízmosások (unpubl.).

Rábagyarmat: Sásos, Alsószölnök: Cselin-patak, Kondorfa: Lugos-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Homalothecium sericeum (HEDW.) B., S. & G.

Régebbi adata emberi létesítményen, újabb adata fakéregéről került elő. Országosan sziklákon és fakérgen gyakori.

Szalafő: Óserdő (unpubl.)

Velemér (PAPP-RAJCY 1996).

Hylocomium splendens (HEDW.) BR. EUR.

Tülevelű vagy elegyes erdők, helyenként égerligetek üdébb talaján jelenik meg, gyakori.

Apátistvánfalva: Zúg (30B), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva (13B), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Szakonyfalu (120A, 124A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között, 20B, 26Ny), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Rábatótfalu: Zsida-patak völgye (32A) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D), Szalafő (1B), Orfalu (33A) (ÓDOR 1995).

Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye, Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasz, Kondorfától DK-re (9H), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Farkasfától D-re (256A), Szalafőtól ÉNY-ra (10H, 9A), Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Óriszentpéter, Felsőszölnök: Lázár-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

***Hypnum cupressiforme* HEDW.**

Főleg erdőkben, de mindenféle aljzaton megjelenő, tágtűrésű, változatos morfológiai megjelenésű faj, tömeges.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva: Szukics-tanyától ÉNY-ra (47E), Apátistvánfalva (13B, 61B, 46A), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Szakonyfalu (26Ny, 120A, 124A), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es, 58-as, 63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Farkasfa (269D), Orfalu (10E, 33A), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Apátistvánfalva: Nagyrét (belterület) (SZURDOKI 1996).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Szőce, Margitmajor: Csonka-erdő, Szőce: Szőcei-patak völgye, Orfalutól K-re: Cvikli-erdő, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Szalafő: Pityerszer skanzen, Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1), Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Óriszentpéter, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Alsószölnök, Csörötnek: Lipan-hegy, Orfalu (PAPP-RAJ CZY 1996).

Szentgotthárd, Óriszentpéter (BOROS 1927).

***Hypnum lindbergii* MITT.**

Árnyas és nedves helyeken, réteken vagy patakok mentén él, ritka.

Csákánydoroszló: Tó-rét, Rábagyarmat: Nagyhegy, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Szőcei Felső-völgy, Farkasfa: Nagy-erdő, Felsőjánosfa: Herceg-domb, Hegyhátszentmárton, Alsószölnök: Götz-major, Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Hypnum pallescens* (HEDW.) P. BEAUV.**

Egyetlen adata lomberdőből származik, nagyon ritka.

Farkasfa: Nagy-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Isopterygium elegans* (BRID.) LINDB.**

Egyetlen adata erdőből származik, nagyon ritka.

Alsószölnök: Cselin-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Isothecium alopecuroides* (DUBOIS) ISOV.**

Lombosfák tövén élő faj, ritka. Országosan szilikát sziklákon is gyakori.

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Alsószölnök: Götz-major (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Leskea polycarpa* HEDW.**

Egyetlen adata patak mentén jelent meg, nagyon ritka. Országosan gyakoribb, főképpen fakérgen él.

Csákánydoroszló: Vörös-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Leucobryum glaucum* (HEDW.) ANGSTR.**

Savanyú talajú túlevelű és elegyes erdők talajlakó mohája, gyakori. Fogytkozásának oka lehet, hogy párnái a kiszáradásra érzékenyek.

Apátistvánfalva: Zúg (30B), Apátistvánfalva (13B, 61B, 46A), Szakonyfalu (120A, 124A), Szakonyfalusi erdőtömb (122A), Szakonyfalu: Szakonyfalui erdőtömb Zsida-patak feletti szakasza, Kétvölgy (24A), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: határsáv (63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B), Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye, Viszák: Kacsás-tó (1TN), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafőtől ÉNY-ra (9A), Szalafő: Óserdő, Orfalu: belterület (unpubl.).

Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza,

Szóce: Csonkás-erdő, Szóce: Csonka-erdő, Szóce: Sólik-tó, Alsószölnök, Alsószölnök: Cselin-patak, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Dávidháza: Timany-hegy, Viszák: Szentjakabi-patak, Kondorfa: Bakony-erdő, Ispánk, Óriszentpéter, Gödörháza: Lóka-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Farkasfa: Nagy-erdő, Kétvölgy: Grajka-patak, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Magyarszombatfa (PAPP-RAJCY 1996).

Leucodon sciuroides (HEDW.) SCHWAEGR.

Lombosfák törzsén jelenik meg, ritka. Országosan jóval gyakoribb.

Szalafő: Pityerszer skanzen (unpubl.).

Mnium hornum HEDW.

Patakmedrek mentén, agyagos talajon él, nem gyakori.

Szakonyfalu (15A), Grajka-patak völgye, Alsószölnök: temető melletti forrás (Ódor et al. 1996).

Felsőszölnök (PAPP-RAJCY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Mnium marginatum P. BEAUV.

Források, patakmedrek nedves talaján fordul elő, ritka.

Alsószölnök: temető melletti forrás (ÓDOR et al. 1996).

Halogy: Himfa-forrás, Csörötnek: Lipan-hegy, Ivánc: Rába (PAPP-RAJCY 1996).

Mnium stellare HEDW.

Források, patakmedrek nedves talaján fordul elő, ritka.

Szentgotthárd (BOROS 1927).

Mnium thomsonii SCHIMP.

Egyetlen adata ligeterdőből származik, nagyon ritka.

Ivánc: Rába (PAPP-RAJCY 1996)

Orthotrichum affine BRID.

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka. Országosan gyakori.

Szóce, Szakonyfalu, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Nádasd: Margit-major (PAPP-RAJCY 1996).

Orthotrichum lyellii HOOK. & TAYL.

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka. Országosan gyakori.

Szóce: Szóce-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Orthotrichum pumilum SW.

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka. Országosan gyakori.

Nádasd: Margit-major (PAPP-RAJCY 1996).

***Ortotrichum speciosum* NEES.**

Láprétek szélén, patakok mentén elterülő völgyalji nedves gyertyános tölgyesek, égerligetek lombos fain él, gyakori.

Szakonyfalu (120A), Szakonyfalu: Szakonyfalui-patak völgye (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa: Nagy-erdő, Szakonyfalu, Felsőszőlők: Dugosz-erdő, Rábagyarmat: Nagyhegy, Kondorfa, Szőce (PAPP-RAJCY 1996).

***Orthotrichum stellatum* BRID.**

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka.

Szőce: Sólik-tó, Kondorfa: Fekete-fenyves (PAPP-RAJCY 1996).

***Orthotrichum stramineum* HORNSCH. ex. BRID.**

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka. Országosan gyakori.

Szakonyfalu, Farkasfa: Nagy-erdő, Felsőszőlők (PAPP-RAJCY 1996).

***Orthotrichum striatum* HEDW.**

Lomberdőkben kéreglakó faj, ritka. Országosan gyakori.

Farkasfa: Nagy-erdő, Szakonyfalu (PAPP-RAJCY 1996).

***Phascum cuspidatum* HEDW.**

Egyetlen adata kertből származik, országosan szárazabb gyepekben gyakori.

Zsida (PAPP-RAJCY 1996).

***Philonotis arnellii* HUSN.**

Egyetlen adata árok- vagy útszélről származik, nagyon ritka.

Szakonyfalu (PAPP-RAJCY 1996).

***Philonotis caespitosa* Jur.**

Forráslápokban és lápréteken él, nem gyakori.

Apátistvánfalva: Zsidai-patak, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Felső-völgy, Szőce: Keleti-felső-völgy, Órimagyarósd: Nyirdomb, Kétvölgy: Grajka-patak, Alsórönök, Csörötnek: Huszászi-patak, Rábagyarmat: Nagyhegy, Gödörháza: Lóka-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Felsőszőlők: Dugosz-erdő, Szaknyér: Szentjakabi-patak, Szakonyfalu: Öregrét, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Philonotis fontana* (HEDW.) BRID.**

Forráslápokban és lápréteken él, ritka.

Szőce: Alsó-völgy, Felsőszőlők: Ezüst-hegy, Szentgotthárd: Zsidai-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

***Physcomitrium pyriforme* (HEDW.) BRID.**

Nedves agyagos patakparton, útrézsűben fordul elő, ritka.

Szakonyfalu (15A) (*Mnium hornum*-mal közös gyepekben.) (ÓDOR et al. 1996).

Zsida, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCY 1996).

***Plagiomnium affine* (FUNCK) KOP.**

Nedves erdőkben és erdőszéleken, patakok mentén él, gyakori.

Kétvölgy: Túrnyek (75A), Szakonyfalu (120A) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő (1B) (ÓDOR 1995).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Szőce: Szőcei-patak völgye, Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye (unpubl.).

Kétvölgy (LÁJER 1998b).

Szőce: Csonka-erdő, Felsőmarác: Csonkás-erdő, Alsószölnök: Götz-major, Alsószölnök: Cselin-patak, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Óriszentpéter (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiomnium cuspidatum (HEDW.) KOP.

Nedves erdőkben és erdőszéleken, patakok mentén él, nem gyakori. Országosan elterjedtebb. Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye melletti erdő (1A), Alsószölnök: temető melletti forrás (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiomnium elatum (BR. EUR.) KOP.

Láprétek nedves talaján él, ritka.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Kondorfától DK-re (9TI), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (18A), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Felsőszölnök: Kakas-domb (unpubl.).

Szőce: Szőce-patak, Alsószölnök: Grajka-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiomnium ellipticum (BRID.) KOP.

Nedves erdők talaján, erdei utakon, lápréteken, patakmedrekben, forrásoknál fordul elő, gyakori.

Szakonyfalu (15A, 120A, 124A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A, 120A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között, 26Ny), Apátistvánfalva (61B), Kétvölgy: Túrnyek (75A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Apátistvánfalva: Ifjúsági tábortól É-ra (SZURDOKI 1996).

Kondorfától DK-re (9H) (unpubl.).

Kétvölgy: Grajka-völgy K-i ág, Szőce (LÁJER 1998b).

Felsőmarác: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiomnium rostratum (SCHRAD.) KOP.

Nedves erdők talaján, forrásoknál fordul elő, ritka.

Alsószölnök: temető melletti forrás (ÓDOR et al. 1996).

Plagiomnium undulatum (HEDW.) KOP.

Patakmedrekben, nedves erdei utakon, lápréteken, forrásoknál, talajon található, gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A, 120A), Szakonyfalu (15A), Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfától K-re: Huszászi-patak völgye, Szalafő, Pityerszer: Felsőszéri-patak völgye (unpubl.).

Óriszentpéter, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Alsószölnök: Cselin-patak, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium fajok:

gyakoriak, helyenként tömegesek nedves erdőkben, lápréteken, útrézsükben, patakok mentén, vízmosásokban talajon és korhadó fákon. A fajok terepen nehezen különböztethetők meg, ráadásul gyakran közös gyepeket alkotnak. Mikroszkópi határozásuk sem könnyű. Ezért a fajok gyakoriságának megítélése bizonytalan.

Plagiothecium cavifolium (BRID.) IWATS.) (SYN.: *P. roseanum* B., S. & G.)

Nedves erdei talajon jelenik meg, nem gyakori.

Alsószőlőnk: temető melletti forrás (ÓDOR et al. 1996).

Rábagyarmat: Sásos, Viszák: Szentjakabi-patak, Halogy: Himfa-forrás, Felsőjánosfa, Alsószőlőnk: Götz-major, Felsőszőlőnk, Nagyrákos, Kondorfa: Bakony-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium curvifolium SCHLIEPH.

Nedves erdőkben, égerlápokban, lápréteken fordul elő, gyakori.

Apátistvánfalva: Zúg (30B), Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Szakonyfalu (15A), Kétvölgy: forrás, Grajka-patak K-i ágában az összefolyás közelében (Ódor et al. 1996).

Szőce: Sólik-tó, Szőce: Csonka-erdő, Alsószőlőnk: Götz-major, Felsőjánosfa, Felsőszőlőnk (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium denticulatum (HEDW.) BR. EUR.

Nedves erdők talaján, útrézsükben, fák tövéénél jelenik meg, gyakori.

Felsőszőlőnk: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszőlőnk: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).

Szőce mellett (unpubl.).

Szőce: Csonkás-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonka-erdő, Kéthely: Cselin-patak, Felsőszőlőnk (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium laetum B., S. & G.

Nedves erdők talaján, útrézsükben, fák tövéénél jelenik meg, ritka.

Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Felsőszőlőnk, Kéthely: Cselin-patak, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium nemorale (MITT.) JAEG.

Nedves erdők talaján, útrézsükben, fák tövéénél jelenik meg, ritka.

Szőce: Szőcei-patak völgye (unpubl.).

Felsőszőlőnk, Szakonyfalu: Grajka-patak, Kéthely (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium piliferum (SW. ex HARTM.) B., S. & G.

Egyetlen lelőhelye kiszáradt vízmosás talaján, nagyon ritka. A hazai flórára új adat.

Nagyrákostól É-ra vízmosások (unpubl.).

Plagiothecium plathyphyllum MÖNK.

Nedves erdők talaján, útrézsükben, fák tövéénél jelenik meg, gyakori.

Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A melletti erdő), Apátistvánfalva: Hársas-patak felső szakasza, Kétvölgy (70A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (67A), Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Szakonyfalu: Szakonyfalui-erdőtömb Zsida-patak feletti szakasza, Felsőszőlőnk: határsáv (63-64-es karó), Felsőszőlőnk: Hármashatárhoz vezető út (ÓDOR et al. 1996).

Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Szőce-patak, Kétvölgy: Grajka-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Plagiothecium ruthei LIMPR.

Láperdőkben, lápréteken él, gyakori.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (121A), Szakonyfalusi erdőtömb (20B, 122A) (ÓDOR et al. 1996).

Viszák: Kacsás-tó (1TN), Kondorfától DK-re (9TI) (unpubl.).

Zsidai-völgy, Szőce (LÁJER 1998b).

Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csordás-tó, Daraboshegy: Csonkás-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

Plagiothecium succulentum (WILS.) LINDB.

Szalafő (1B), Orfalu (33A) (ÓDOR 1995).

Csörötnek: Lipan-hegy, Szőce, Halogy: Himfa-forrás (PAPP-RAJ CZY 1996).

Platygyrium repens (BRID.) B., S. & G.

Lombosfák kérgén fordul elő, nem gyakori. Országosan tölgyesekben gyakori.

Szőce: Szőcei-patak völgye, Kondorfától DK-re (9TI) (unpubl.).

Órimagyarósd: Rákota-erdő, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Szőce:

Szőce-patak, Szőce: Csordás-tó, Szőce: Alsó-völgy (PAPP-RAJ CZY 1996).

Pleuridium subulatum (HEDW.) LINDB.

Erdei utak ásványi talaján él, ritka.

Apátistvánfalva: Navrata (61B), Szakonyfalu: Szakonyfalui-erdőtömb Zsida-patak feletti szakasza (ÓDOR et al. 1996).

Szőce: Csonka-erdő, Gödörháza: Nagy-erdő, Óriszentpéter: Cserta-erdő, Zsida (PAPP-RAJ CZY 1996).

Pleurozium schreberi (BRID.) MITT.

Erdeifenyvesek, szárazabb fenyérek növénye, de szinte minden acidofil erdő talaján megjelenik, tömeges.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva (13B, 61B, 46A), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Szakonyfalu (26Ny, 120A, 124A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszölnök: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es, 58-as, 63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Farkasfa (269D), Orfalu (10E, 33A), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Farkasfától D-re (256A), Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Kondorfától DK-re (9H, 9TI), Szalafő: Alsószertől D-re (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafőtől ÉNY-ra (10H, 9A), Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Zsida: Zsidai-patak, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Nagyrákos, Óriszentpéter, Felsőszölnök (PAPP-RAJ CZY 1996).

Pogonatum aloides (HEDW.) P. BEAUV.

Szárazabb, kavicsos utak agyagos talaján él, nem gyakori.

Felsőszölnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D) (ÓDOR et al. 1996).

Permise: Katalin-hegy, Felsőszölnök: Stroski-vrh, Viszák: Szentjakabi-patak, Szentgotthárd:

Zsidai-völgy, Óriszentpéter, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Pogonatum nanum (HEDW.) P. BEAUV.

Szárazabb, kavicsos utak agyagos talaján él, ritka.

Szóce: Szőce-patak, Szőce: Keleti-felső-völgy, Szőce: Alsó-völgy, Óriszentpéter (PAPP-RAJCZY 1996).

Pogonatum urnigerum (HEDW.) P. BEAUV.

Szárazabb utak agyagos talaján, fenyérekben, nyílt erdőfenyvesekben él, nem gyakori.

Felsőszőlő: Brezdin-hegyi vízmosság (6D), Felsőszőlő: Hegyes-hegy (határsáv: 63-as karó) (ÓDOR et al. 1996).

Kondorfa: fokozottan védett bükkös.

Órimagyarósd, Hegyhátszentmárton (PAPP-RAJCZY 1996).

Pohlia cruda (HEDW.) LINDB.

Egyetlen adata erdőből származik, nagyon ritka.

Alsószőlő (PAPP-RAJCZY 1996).

Pohlia nutans (HEDW.) LINDB.

Mindenféle erdő nyílt talajfelszínének pionír mohája, gyakori.

Apátistvánfalva: Zúg (46B, 30B), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva (13B, 46A), Szakonyfalu (120A, 124A, 26Ny), Kétvölgy (24A, 70A), Felsőszőlő: Ezüst-hegy (határsáv: 59-es karó) Felsőszőlő: Brezdin-hegyi vízmosság (6D), Felsőszőlő: határsáv (63-64-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Farkasfa (269D), Orfalu (33A, 10E) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Szóce, Margitmajor: Csonka-erdő, Orfalu: Fekete-tavi láp, Kondorfától DK-re (9H) (unpubl.).

Ivanc: Rába, Halogy: Himfa-forrás (PAPP-RAJCZY 1996).

Pohlia wahlenbergii (WEB. et MOHR) ANDR.

Patakok mentén, forrásoknál él, ritka.

Szóce: Szőce-patak, Alsószőlő, Kéthely (PAPP-RAJCZY 1996).

Polytrichum commune var. commune HEDW.

Elsősorban tőzegmohalápokon fordul elő, átmeneti lápokon ritkán jelenik meg, nem gyakori.

Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A) (ÓDOR et al. 1996).

Máriaújfalu: Ördög-tó, Orfalu: Fekete-tavi láp (SZURDOKI 1996).

Kondorfától DK-re (9TI, 9H), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F) (unpubl.).

Kétvölgy: Grajka-patak, Felsőszőlő: Stroski-vrh, Szakonyfalu: Grajka-völgy, Orfalu: Fekete-tavi láp, Máriaújfalu: Ördög-tó, Órimagyarósd: Nyirdomb, Szőce: Csonka-erdő, Szőce: Szőcei-völgy, Szőce: Margit-major, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csordás-tó, Gödörháza: Por-hegy, Nádasd: Csonka-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Szentgotthárd (BOROS 1927).

Polytrichum commune var. perigoniale (MICHX.) HAMPE.

Nedvesebb erdőfenyvesek talaján, lápréteken fordul elő, ritka.

Szalafő: Alsószertől D-re (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K) (unpubl.).

Alsószőlő: Götz-major, Alsószőlő: Grajka-völgy, Alsószőlő: Cselin-patak, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Szőce: Margit-major (PAPP-RAJCZY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

***Polytrichum formosum* HEDW.**

A zártabb erdők egyik leggyakoribb mohája, talajon él, tömeges.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva (13B, 46A), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Szakonyfalu (120A, 124A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között, 20B, 26Ny, 122A), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Felsőszőlnök: Ezüst-hegy (határsáv útja az 59-es karó), Felsőszőlnök: Brezdin-hegyi vízmosás (6D), Felsőszőlnök: határsáv (1-2-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D), Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Orfalu (10E, 33A), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Máriaújfalu: Ördög-tó (SZURDOKI 1996).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Kondorfa: fokozottan védett bükkös, Kondorfától DK-re (9TI, 9H), Felsőszőlnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza, Viszák: Kacsás-tó (1TN), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K, 18A), Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1), Szalafőtől ÉNY-ra (9A), Szalafő: Őserdő (unpubl.).

Kétvölgy: Grajka-patak, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Gödörháza: Lóka-patak, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Dávidháza: Timany-hegy, Őriszentpéter, Alsószőlnök: Grajka-völgy, Felsőszőlnök: Lázár-erdő, Felsőszőlnök: Dugosz-erdő, Felsőszőlnök: Ezüst-hegy, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonka-erdő, Permise, Órimagyarósd: Nyirdomb, Viszák: Szentjakabi-patak, Szakonyfalu, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Nagyrákos, Ispánk, Farkasfa: Nagy-erdő, Daraboshegy: Csordás-tó, Szentgotthárd (PAPP-RAJ CZY 1996).

Őriszentpéter (BOROS 1927).

***Polytrichum juniperinum* HEDW.**

Száraz és nyílt erdeifenyvesek, fenyérek, utak növénye, gyakori.

Szakonyfalu (124A, 120A), Kétvölgy (70A, 24A), Felsőszőlnök: határsáv (1-2-es karó) (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Fekete-tótól DK-re (1D) (ÓDOR 1995).

Apátistvánfalva és Kétvölgy között, Orfalu: Fekete-tavi láp mellett, Apátistvánfalvától K-re: Kis-patak völgye (unpubl.).

Szőce: Csonka-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Polytrichum longisetum* SW. ex BRID.**

Láperdőkben, lápréteken él, nagyon ritka.

Bajánsénye, Felsőszőlnök: Dugosz-erdő, Szőce (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Polytrichum piliferum* HEDW.**

Száraz erdei utak ásványi talaján, száraz fenyérekben él, nem gyakori.

Felsőszőlnök: határsáv (58-as karó) (ÓDOR et al. 1996).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye (unpubl.).

Permise: Katalin-hegy, Szőce, Őriszentpéter, Órimagyarósd (PAPP-RAJ CZY 1996).

Őriszentpéter (BOROS 1927).

***Polytrichum strictum* BRID.**

Egyetlen előfordulása tőzegmohalápból ismert, nagyon ritka.

Orfalu: Fekete-tavi láp (SZURDOKI 1995).

Farkasfa: Fekete-tó (PAPP-RAJ CZY 1996).

***Pottia truncata* (HEDW.) B. & S.**

Erdők ásványi talaján, útrézsükben, kertekben jelenik meg, ritka. Országosan gyakoribb.

Felsőszőlnök, Zsida: Zsidai-patak, Farkasfa: Nagy-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

Pseudoephemerum nitidum (HEDW.) REIM.

Erdei utak nedves agyagos talaján, nagyon ritka.
Szőce mellett (unpubl.).

Pseudoscleropodium purum (HEDW.) FLEISCH.

Üde és nedvesebb erdők talaján, nedves erdőszéleken él, de megjelenik lápréteken, átmeneti tőzegmohalápokon is, tömeges.

Apátistvánfalva: Zúg (30B, 46B), Apátistvánfalva: Navrata (61B), Apátistvánfalva (13B), Apátistvánfalva: Zsida-patak völgye (1A), Szakonyfalu (15A, 120A, 124A), Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között, 26Ny), Kétvölgy (24A, 65A, 70A), Kétvölgy: Szakonyfalui-patak völgye (belterület), Felsőszölnök: határsáv (1-2-es karó, 58-as karó) (ÓDOR et al. 1996).

Farkasfa (269D), Szalafő: Fekete-tótól D-re (1D), Szalafő (1B), Orfalu (10E, 33A), Orfalutól K-re: Gödör-erdők (33B) (ÓDOR 1995).

Kondorfától K-re: Lugos-patak völgye, Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafő: Pityerszertől NY-ra (15K), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Óserdő É-i oldalán, Szalafőtől ÉNY-ra (10H, 9A), Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Farkasfa: Nagy-erdő, Óriszentpéter, Gödörháza: Lóka-patak, Zsida: Zsidai-patak, Szatta: Nyiresi-hegy, Szakonyfalu: Grajka-völgy (PAPP-RAJ CZY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Pylaisia polyantha (HEDW.) SCHIMP.

Lomboserdőkben, fakérgen fordul elő, ritka. Országosan gyakori.

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Szőce: Szőce-patak, Felsőszölnök, Óriszentpéter (PAPP-RAJ CZY 1996).

Szentgotthárd (BOROS 1927).

Racomitrium canescens (HEDW.) BRID.

Kavicskibukkanásokon megjelenő faj, ritka. Országosan gyakoribb, mészmentes sziklákon, homokon is előfordul.

Alsószölnök, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Permise: Katalin-hegy, Szőce: Csonka-erdő (PAPP-RAJ CZY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Rhizomnium punctatum (HEDW.) KOP.

Patakok és források mentén, vízmosásokban talajon és korhadó fán található, gyakori.

Grajka-patak völgye, Szakonyfalusi erdőtömb (20B), Szakonyfalu (15A), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).

Felsőszölnök: Hegyes-hegy alatti patak völgy DNY-i ágának felső szakasza, Szalafő: Óserdő Kétvölgy: Szakonyfalui-patak felső folyása (unpubl.)

Alsószölnök: Cselin-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Rhodobryum roseum (HEDW.) LIMPR.

Erdei patakok mentén, nedves, agyagos talajon, ritka.

Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye(14B) (ÓDOR et al. 1996).

Zsida: Zsidai-patak, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy, Szőce: Alsó-völgy, Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Rhytidiadelphus squarrosus (HEDW.) WARNST.

Lápréteken gyakori.

Szakonyfalu: községtől D-re (ÓDOR et al. 1996).

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A), Szakonyfalusi erdőtömb (17A és 16C között), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye, az ifjúsági tábortól É-ra (ÓDOR et al. 1996, tévesen *Campylium stellatum*-nak határozva).

Alsószölnök: Lóháj, Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A) (SZURDOKI 1996).

Farkasfa: Szalafő felé vezető út hídjánál, Kondorfától DK-re (9TI, 9H), Óriszentpéter: Szentpéteri majortól DK-re fekvő árok (25F), Szalafőtől Ny-ra (unpubl.).

Zsida: Zsidai-patak, Szalafő: Fekete-tó, Velemér: Veleméri-völgy, Felsőszölnök: Türke-patak, Rábagyarmat: Nagyhegy, Órimagyarósd: Rákota-erdő, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Felső-völgy, Szőce: Csonka-erdő, Szentgotthárd: Zsidai-völgy (PAPP-RAJCY 1996).

Rhytidiadelphus triquetrus (HEDW.) WARNST.

Nedves túlevelű és elegyes erdőkben és azok szélein él, nem gyakori.

Szalafő: Pityerszer (unpubl.).

Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Óriszentpéter (PAPP-RAJCY 1996).

Óriszentpéter (BOROS 1927).

Tetraphis pellucida HEDW.

Nedves erdőkben, erdei vízmosásokban található korhadó fán, ritka.

Apátistvánfalva (13B), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalu (10E) (ÓDOR 1995).

Szakonyfalu, Felsőszölnök, Alsószölnök: Cselin-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Thuidium abietinum (HEDW.) BR. EUR.

Szárazabb gyepekben, legelőkön él, ritka. Az országban száraz gyepekben elterjedt.

Apátistvánfalva (ÓDOR et al. 1996).

Kétvölgy: belterület mezsgyéje (unpubl.).

Apátistvánfalva: Hársas-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Szentgotthárd (BOROS 1927).

Thuidium erectum (HEDW.) B., S. & G. és ***Thuidium recognitum*** (HEDW.) LINDB.

Talajlakó, erdővel borított patakok, vízmosások, források, nedves erdők növénye, nem gyakori.

Szakonyfalu (120A), Felsőszölnök: Hegyes-hegytől K-re folyó patak DNY-i forrásvidékének rétegforrásai (98A), Felsőszölnök: Halál-völgy eleje, patak meder (ÓDOR et al. 1996).

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Thuidium erectum: Szőce: Szőce-patak, Szőce: Csonka-erdő, Rábagyarmat: Nagyhegy, Gödörháza: Nagyréti-völgy, Felsőszölnök: Dugos-erdő, Csákánydoroszló: Nagy-erdő, Daraboshegy: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCY 1996).

Thuidium recognitum: Szakonyfalu, Kondorfa: Bakony-erdő, Szőce, Alsószölnök: Götz-major (PAPP-RAJCY 1996).

Thuidium philibertii LIMPR.

Egyetlen adata láperdőből származik, nagyon ritka. Országosan gyakoribb.

Szőce: Szőce-patak (PAPP-RAJCY 1996).

Thuidium tamariscinum (HEDW.) B., S. & G.

Nedves túlevelű erdőkben, vízmosásokban él, ritka.

Kondorfa: Lugos-patak völgye (unpubl.).

Rábagyarmat: Nagyhegy, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Alsószölnök: Cselin-patak, Felsőszölnök, Szőce: Csonka-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-völgy (PAPP-RAJCZY 1996).
Szentgotthárd (BOROS 1927).

Tomentypnum nitens (HEDW.) LOESKE (SYN.: *Tomenthypnum nitens* (HEDW.) LOESKE)

Láprétek és forráslápok, átmeneti tőzegmohás lópok mohája, ritka.

Felsőszölnök: Kakas-domb (unpubl.)

Gödörháza: Lóka-patak, Gödörháza: Por-hegy, Felsőszölnök: Kovácsi-rét, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Felsőszölnök: Ezüst-hegy, Szőce: Szőce-patak, Szőce: Alsó-völgy, Apátistvánfalva: Hársas-patak, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak (PAPP-RAJCZY 1996).

Tortula intermedia (BRID.) DE NOT.

Lombos fák kérgén fordul elő, ritka.

Szalafő: Pityerszer skanzen (unpubl.).

Tortula muralis HEDW.

Egyetlen adata száraz legelőről származik. Országosan gyakori gyom.

Szőce: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Tortula papillosa WILS.

Lombos fák kérgén fordul elő, ritka.

Felsőmarác: Csonkás-erdő (PAPP-RAJCZY 1996).

Ulota bruchii HORNSCH. ex BRID. (SYN.: *Ulota crispa* var. *norvegica* (GROENV.) A. J. E. SM. & M. O. HILL)

Lombos fák kérgén él, nagyon ritka.

Szalafő: Óserdő (unpubl.)

Alsószölnök (PAPP-RAJCZY 1996).

Ulota coarctata (P. BEAUV.) HAMMAR

Lombos fák kérgén él, nagyon ritka.

Szakonyfalu (PAPP-RAJCZY 1996).

Ulota crispa (HEDW.) BRID.

Lombos fák kérgén él, nem gyakori.

Szalafő: Óserdő (unpubl.).

Rábagyarmat: Nagyhegy Farkasfa: Nagy-erdő, Métnekpuszta: Nagyréti-völgy, Gödörháza: Nagy-erdő, Szakonyfalu, Szőce: Sólík-tó, Daraboshegy: Csonkás-erdő, Alsószölnök: Cselin-patak, Alsószölnök: Grajka-völgy, Felsőszölnök: Dugosz-erdő, Órimagyarósd: Margit-major (PAPP-RAJCZY 1996).

Warnstorfia exannulata (B., S. & G.) LOESKE (Syn.: *Drepanocladus exannulatus* (BR. EUR.) WARNST.)

Átmeneti tőzegmohalápokban, tőzegmohák között jelenik meg, ritka. Az országban jóval ritkább, csak kevés helyen él.

Szakonyfalu: Grajka-völgy K-i ága (120A, 121A), Apátistvánfalva: Hársas-patak völgye (62A) (ÓDOR et al. 1996).

Orfalu: falusi tóka melletti árok (belterület), Szalafő: Óserdő mellett (14TI1), Szalafő: Nyúzó-völgy vége (12TI1) (unpubl.).

Ispánk (LÁJER 1998a).

Kétvölgy: Grajka-völgy NY-i ág (LÁJER 1998b).

Kétvölgy: Grajka-patak, Máriaújfalu: Ördög-tó, Zsida: Zsidai-patak, Farkasfa: Nagy-erdő, Szakonyfalu: Szakonyfalvi-patak (PAPP-RAJ CZY 1996).

Weissia brachycarpa (NEES & HORNSCH.) NYH.

Egyetlen adata erdőből származik. Az országban száraz tölgyesek agyagos talaján nem ritka. Szakonyfalu (PAPP-RAJ CZY 1996).

Irodalom

- BOROS Á. (1927): Vasvármegye moha-flórájának előmunkálatai. - Vasvármegye és Szombathely város Kultúregyesülete és a Vasvármegyei Múzeum II. évkönyve: 207-224.
- BOROS Á. (1937): Megjegyzések a dunántúli *Spagnum* előfordulásokhoz. - Bot. Közl. 34: 153-153.
- BOROS Á. (1944): Adatok a vendvidéki erdeifenyvesek és tőzegmohalápok növényzetének ismeretéhez. - Bot. Közl. 41: 96-101.
- BOROS Á. (1964): A tőzegmoha és a tőzegmohás lápok Magyarországon. - Vasi Szemle 18: 53-68.
- BOROS Á. (1968): Bryogeographie und Bryoflora Ungarns. - Akadémiai Kiadó, Budapest, 466 pp.
- CORLEY, M.F.V. and CRUNDWELL, A.C. (1991): Additions and amendments to the mosses of Europe. - J. BRYOL. 16: 337-356.
- CORLEY, M.F.V., CRUNDWELL, A. C., DÜLL, R., HILL, M.C. AND SMITH, A.J.E. (1981): Mosses of Europe and the Azores; an annotated list of species, with synonyms from the recent literature. - J. BRYOL. 11: 609-689.
- ECCB (European Comitee for Conservation of Bryophytes) (1995): Red Data Book of European Bryophytes. - ECCB (ed.), Trondheim, 291 pp.
- GROLLE, R. (1983): Hepatics of Europe including the Azores: an annotated list of species, with synonyms from the recent literature. - Journal of Bryology. 12: 403-459.
- LÁJER K. (1998a): Az *Aldrovanda vesiculosa* L. újabb előfordulása és egyéb adatok Magyarország flórájának ismeretéhez. - Kitaibelia 3: 263-274.
- LÁJER K. (1998b): Bevezetés a magyarországi lápok vegetáció-ökológiájába. - Tilia 6: 84-238.
- ÓDOR P. - SZURDOKI E. - TÓTH Z. (1996): Újabb adatok a Vendvidék mohafldrájához. - Bot. Közl. 83: 97-108.
- ÓDOR P. (1995): A vendvidéki korpafű populációk cönológiai vizsgálata. - Kézirat, OTDK dolgozat, ELTE TTK Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék, 41 pp.
- PAPP B. - RAJ CZY M. (1996): Az Őrség mohafldrája, A Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára Mohaherbáriumára alapján. - In: Víg K. (szerk.): Az Őrségi Tájvédelmi Körzet Természeti Képe II. Savaria Múzeum, Szombathely. pp. 275-295.
- PÓCS T. (1968): A magyarországi tülevelű erdők cönológiai és ökológiai viszonyai. - Kézirat, Kand. Ért., Eger, 186 pp.
- PÓCS T. - DOMONKOS-NAGY É. - PÓCS-GELENCSÉR I. - VIDA G. (1958): Vegetationstudien im Őrség. - Akadémiai Kiadó, Budapest, 124 pp.
- PÓCS T. - GERENCSÉR I. - SZODFRIDT I. - TALLÓS P. - VIDA G. (1962): Szakonyfalu környékének vegetációtérképe. - Az Egri Ped. Főisk. Füz. 268: 449-478.

- RAJZCY M. (1989): Mohák - Bryophyta. - In: Rakonczay (szerk.): Vörös Könyv, a Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 322-325.
- SIMON T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. - Tankönyvkiadó, Budapest, 892 pp.
- SMITH, A.J.E. (1982): Epiphytes and epiliths. - In: SMITH, A.J.E. (ed.): Bryophyte ecology. - Chapman and Hall, London, New York. pp. 191-228.
- SZURDOKI (1997): Distribution and coenological preference of *Sphagnum* species in the Vendvidék. - In: TÓTH E. - HORVÁTH R. (eds.): Proceedings of "Research, Conservation, Management" Conference. Aggtelek National Park Directorate, Aggtelek. 393-402 pp.
- SZURDOKI E. - TÓTH Z. - PELLER G. (1999): Tőzegmoha florisztikai vizsgálatok a Zempléni-hegységben. - Kézirat.
- SZURDOKI E. (1996): A vendvidéki tőzegmoha populációk florisztikai és cönológiai vizsgálata. - Kézirat, Szakdolgozat, ELTE TTK Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék, 56 pp.